

KERKENBELEIDSPLAN

2025 - 2030

Turnhout

Ten geleide:

Voor het opstellen van dit kerkenbeleidsplan werd gebruik gemaakt van het sjabloon dat ter beschikking gesteld wordt door het Platform Toekomst Parochiekerken (Parkum, VVSG) en als doel heeft om tot een goed kerkenbeleidsplan komen. In dit sjabloon is bij de 'decretaal verplichte velden' meegegeven hoe die velden uit te diepen zijn. Daarnaast bevat het bijkomende relevante velden – in de tekst aangeduid als 'optioneel'. Met dit sjabloon worden de belangrijkste randvoorwaarden in kaart gebracht voor vervolgstappen zoals participatietrajecten en bestemmingsstudies, of voor het verdiepen van het strategische kader waarbinnen het lokaal bestuur en de kerkbesturen de parochiekerken behartigen.

Het opzet van het sjabloon is vooral *beschrijvend*. Pas de laatste hoofdstukken *interpreteren* de basisgegevens en beschrijvingen uit de voorgaande delen om tot een visie en plan van aanpak te komen. Op die manier zoekt dit sjabloon naar een veralgemeende objectiviteit, niet in het minst om in latere fases allerlei toevalligheden, veranderingen en onverwachte gebeurtenissen het hoofd te bieden. Een bijkomend voordeel van dat streven naar objectiviteit op diverse vlakken (erfgoed, architectuur, bouwtechniek, context, gebruik ...) is dat je beter in staat bent om in te schatten welke expertise nodig is om eventuele volgende fasen tot een goed einde te brengen.

Het plan werd opgemaakt door vertegenwoordigers van de gemeente en de kerkbesturen van Turnhout. Hiervoor werd samen gekomen op 19/02/2025 en op 17/03/2025.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	3
INLEIDING	7
1 SITUERING KERKGEBOUWEN	9
2 FICHE PER KERKGEBOUW	10
2.1 Kerk Sint Pieter	10
2.1.1 Identificatie.....	11
2.1.2 Beschrijving.....	11
2.1.2.1 Cultuurhistorische waarde	11
2.1.2.2 Bouwfysische toestand.....	14
2.1.2.3 Architecturale mogelijkheden (optioneel)	15
2.1.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	16
2.1.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	16
2.1.5 Financieel overzicht.....	17
2.2 Kerk Heilig Hart.....	18
2.2.1 Identificatie.....	18
2.2.2 Beschrijving.....	19
2.2.2.1 Cultuurhistorische waarde	19
2.2.2.2 Bouwfysische toestand.....	21
2.2.2.3 Architecturale mogelijkheden (optioneel)	21
2.2.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	22
2.2.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	23
2.2.5 Financieel overzicht.....	23
2.3 Kapel Sint-Antonius van Padua	24
2.3.1 Identificatie.....	24
2.3.2 Beschrijving.....	25
2.3.2.1 Cultuurhistorische waarde	25

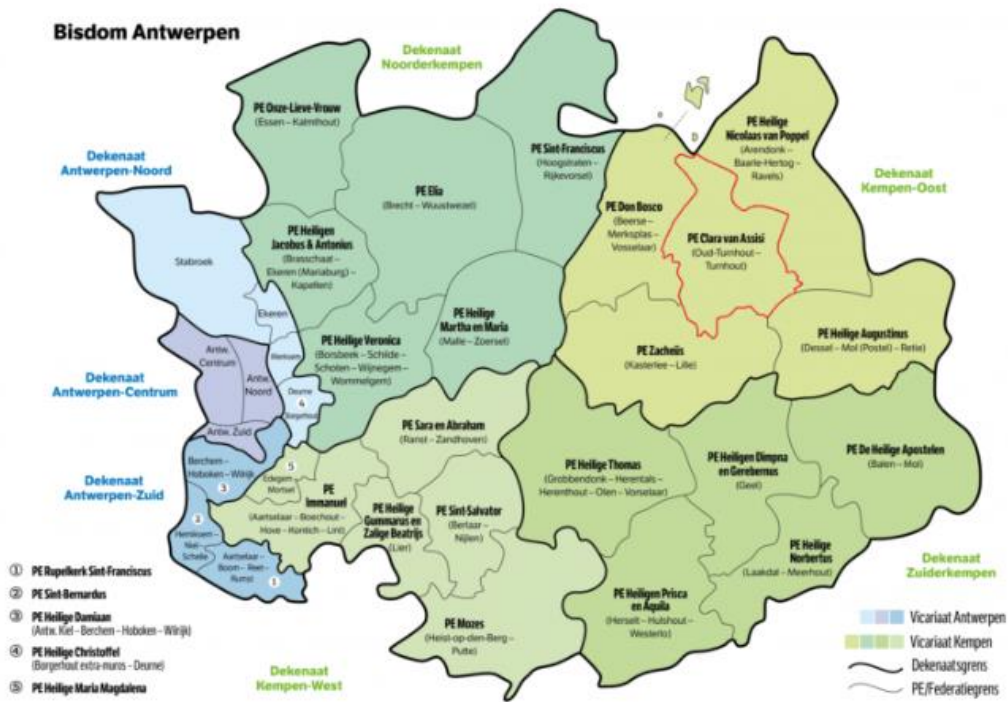
2.3.2.2	Bouwfysische toestand.....	25
2.3.2.3	Architecturale mogelijkheden (optioneel)	26
2.3.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	27
2.3.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	27
2.3.5	Financieel overzicht.....	28
2.4	Kerk Heilig Kruis.....	29
2.4.1	Identificatie.....	29
2.4.2	Beschrijving.....	30
2.4.2.1	Cultuurhistorische waarde	30
2.4.2.2	Bouwfysische toestand.....	32
2.4.2.3	Architecturale mogelijkheden (optioneel)	32
2.4.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	33
2.4.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	34
2.4.5	Financieel overzicht (optioneel)	34
2.5	Kerk Goddelijk Kind Jezus.....	35
2.5.1	Identificatie.....	35
2.5.2	Beschrijving.....	36
2.5.2.1	Cultuurhistorische waarde	36
2.5.2.2	Bouwfysische toestand.....	37
2.5.2.3	Architecturale mogelijkheden (optioneel)	37
2.5.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	38
2.5.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	39
2.5.5	Financieel overzicht.....	39
2.6	Kerk O.-L.-Vrouw Middelaes	40
2.6.1	Identificatie.....	40
2.6.2	Beschrijving.....	41
2.6.2.1	Cultuurhistorische waarde	41

2.6.2.2	Bouwfysische toestand.....	42
2.6.2.3	Architecturale mogelijkheden (optioneel)	42
2.6.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	44
2.6.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	44
2.6.5	Financieel overzicht.....	45
2.7	Kerk Pinksterkerk.....	46
2.7.1	Identificatie.....	46
2.7.2	Beschrijving.....	47
2.7.2.1	Cultuurhistorische waarde	47
2.7.2.2	Bouwfysische toestand.....	47
2.7.2.3	Architecturale mogelijkheden (optioneel)	48
2.7.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	50
2.7.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	50
2.7.5	Financieel overzicht.....	50
2.8	Kerk Sint-Franciscus van Assisi (Schorvoort)	51
2.8.1	Identificatie.....	51
2.8.2	Beschrijving.....	52
2.8.2.1	Cultuurhistorische waarde	52
2.8.2.2	Bouwfysische toestand.....	52
2.8.2.3	Architecturale mogelijkheden (optioneel)	53
2.8.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	53
2.8.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	54
2.8.5	Financieel overzicht Emmaüsparochie	54
2.9	Bijkerk O.-L.-Vrouw van de berg Karmel (Zevendonk)	55
2.9.1	Identificatie.....	55
2.9.2	Beschrijving.....	56
2.9.2.1	Cultuurhistorische waarde	56

2.9.2.2	Bouwfysische toestand.....	56
2.9.2.3	Architecturale mogelijkheden (optioneel)	57
2.9.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	57
2.9.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	58
2.9.5	Financieel overzicht.....	58
3	NAAR EEN TOEKOMSTVISIE: Toekomstig gebruik en plan van aanpak.....	59
3.1	A-kerken	59
3.1.1	Kerk Sint-Pieter (Grote Markt)	59
3.1.2	Kerk O.-L.-Vrouw Middelares	59
3.1.3	Kerk Sint-Franciscus van Assisi (Schorvoort)	59
3.2	B-kerken	59
3.2.1	Kerk H. Hart:	59
3.2.2	Bijkerk OLV van de berg Karmel (Zevendonk)	59
3.2.3	Kapel Sint-Antonius van Padua.....	60
3.3	C-kerken	60
3.3.1	Kerk Heilig Kruis (Begijnhof)	60
3.3.2	Kerk Goddelijk Kind Jezus	60
3.3.3	Pinksterkerk.....	60
3.4	Samenvatting.....	61
4	BESLUIT	62

INLEIDING

De Rooms Katholiek gemeenschap kent een duidelijk hiërarchische structuur met geografische afbakening die niet helemaal gelijklopend is met de grenzen van het burgerlijke bestuur.

Structuur voor geloofsgemeenschappen op het grondgebied van de stad Turnhout:

- Bisdom Antwerpen
  - Vicariaat Kempen
    - Dekenaat Kempen Oost
      - Pastorale Eenheid Clara Van Assisi
        - Oud Turnhout
        - Turnhout:
          - Geloofskern: Turnhout centrum Oost
            - Parochie Sint-Pieter
        - Kerk St Pieter
        - Kerk H. Hart
        - Kerk St Antonius
        - Kerk H. Kruis
          - Parochie Goddelijk Kind Jezus
        - Kerk Goddelijk Kind Jezus
          - Geloofskern: Turnhout West
            - Parochie O.L.V. Middelaes
        - Kerk O.L.V. Middelaes
          - Parochie Pinksterkerk
        - Kerk Pinksterkerk
          - Geloofskern: Emmaüsparochie
        - Kerk St Franciscus van Assisi
        - Kerk O.-L.-Vrouw van de berg Karmel
        - Kerk Blijde Boodschap (definitief herbestemd)

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen Stad Turnhout, het centraal kerkbestuur van Turnhout en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van Antwerpen op / /2025; (datum decreet)
- door de gemeenteraad van Stad Turnhout op 02/06/2025.

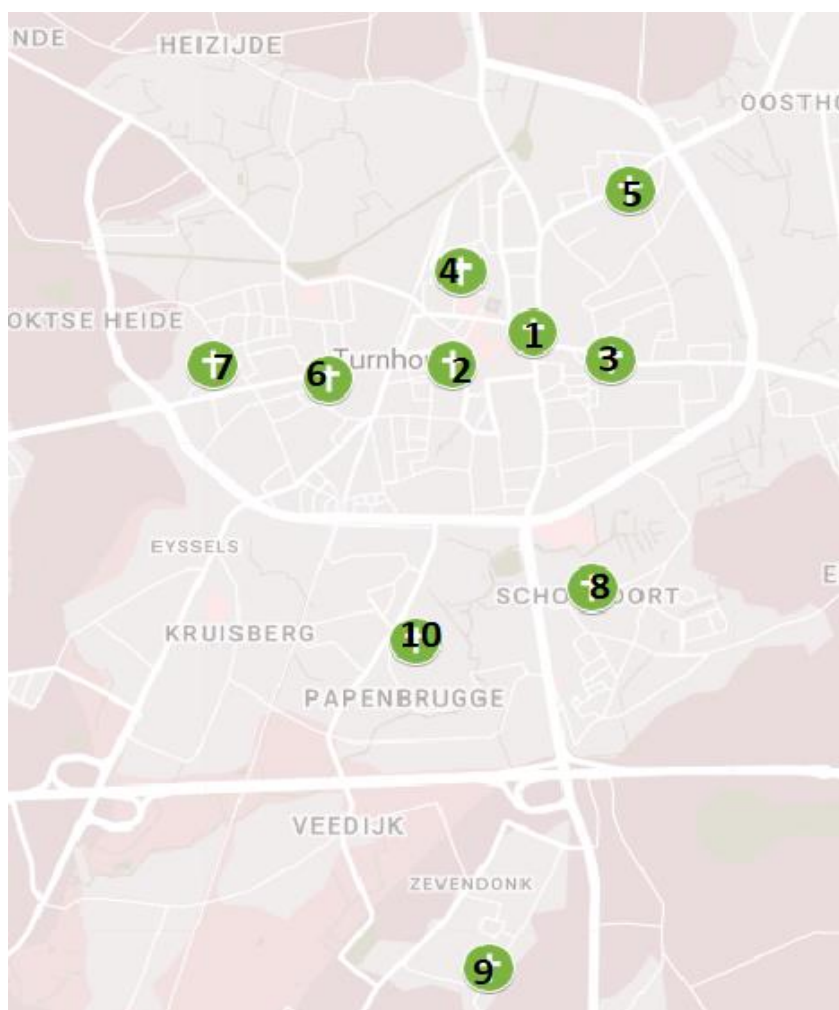
In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel opgenomen met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Handtekening bisdom

Handtekening gemeente

1 SITUERING KERKGEBOUWEN

1	kerk Sint-Pieters	Grote Markt 80, 2300 Turnhout	Centrum Oost
2	kerk Heilig Hart	Kerkplein 9/17, 2300 Turnhout	Centrum Oost
3	kapel Sint-Antonius	Otterstraat 126, 2300 Turnhout	Centrum Oost
4	kerk Heilig Kruis	Begijnhof 57, 2300 Turnhout	Centrum Oost
5	kerk Goddelijk Kind Jezus	Steenweg op Oosthoven 170, 2300 Turnhout	Centrum Oost
6	kerk O.L.V. Middelaers	De Merodelei, 2300 Turnhout	West
7	Pinksterkerk	Collegestraat 26, 2300 Turnhout	West
8	kerk Sint Franciscus van Assisi	Schorvoortberg 60, 2300 Turnhout	Emmaüsparochie
9	bijkerk O.-L.-Vrouw van de berg Karmel	Kapelweg 134, 2300 Turnhout	Emmaüsparochie
10	Voormalige kerk Blijde Boodschap	Lode Peetersplantsoen 1, 2300 Turnhout	Emmaüsparochie (definitief herbestemd)

2 FICHE PER KERKGEBOUW

2.1 Kerk Sint Pieter

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.1.1 Identificatie

Kerk Sint-Pieter, Grote Markt 80, 2300 Turnhout

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat: Kempen-Oost
- Pastorale eenheid: Clara van Assisi
- Geloofskern: Turnhout Centrum Oost
- Parochie: Sint Pieter Turnhout

Eigenaar: kerkfabriek Sint-Pieter

Bescherming(en)

Beschermd Monument - 30/05/1936, kerk (geheel gebouw + orgel)

Beschermd Monument - 06/04/2011, Hekken rond kerk met inbegrip van groene zone en beelden

2.1.2 Beschrijving

2.1.2.1 *Cultuurhistorische waarde*

Georiënteerde pseudo-basiliek, met vroeg gotische kern uit de 13de - 14de eeuw, hooggotisch koor en transept, renaissancistische kruisingstoren, schip en zijbeuken in classicistische stijl.

Bouwgeschiedenis:

De huidige kerk is opgetrokken op een ouder, 13de-eeuws bedehuis, waarvan alleen nog het onderste deel van de toren bestaat. De stichting van het kapittel, in 1398, had belangrijke gevolgen voor uitbreiding en verfraaiing van het gebouw zoals de vergroting met nieuw koor, omgang, vijf koorkapellen en dwarsbeuk in 1466-1485 en de plaatsing van de kruisingstoren in 1634; deze fraaie toren werd vervaardigd door beeldhouwer Geerits Lieffmans uit Oosterhout; tussen november 1739 en oktober 1740 werden naar ontwerp van architect J.P. van Bourscheit de Jonge, ingrijpende herstellings- en vergrotingswerken uitgevoerd: de middenbeuk tussen toren en kruisbeuk werd verhoogd tot de hoogte van de nok van het koor en voorzien van een nieuw dak met goten, nieuwe zijbeuken werden aangebouwd en de kleine kruisbeuken aan de westzijde van het eigenlijke transept afgebroken en herbouwd op gelijke hoogte met de nieuwe zijbeuken; binnen afwerking en poortomlijstingen volgden in de loop van het derde kwart van de 18de eeuw. De sacristie en de kapittelzaal erboven dateren uit de 19de eeuw.

Meubilair en beeldhouwwerk dateren voornamelijk uit de 18de eeuw. In 1869 werd naar ontwerp van architect P.J. Taeymans de bovenste torengeliding in haar huidige vorm gerealiseerd. Onder leiding van architect J.L. Stynen werden in 1979 toren en beiaard gerestaureerd, in 1987-1990 exterieur en interieur van de kerk.

Beschrijving:

Vrijstaande kerk gelegen in het midden van de Grote Markt; vanaf eind 18de eeuw tot 1961-1968, aan noord- en oostzijde ingebouwd, zie straatnota. Voorheen met ommuurd kerkhof; als laatsten werden hier de Patriotten en Oostenrijkers begraven, gesneuveld op 27/10/1789 (Brabantse Omwenteling), zie gedenksteen in 1889 geplaatst nabij de toren; de kerkhofmuur werd samen met het oude Steentje in 1904 gesloopt. Het kerkhof werd herschapen in een beboomd grasperk met verguld, bronzen Heilig Hartbeeld, 1918, afkomstig van het huis Th. Koob (Antwerpen) en witstenen Onze-Lieve-Vrouwebeeld, 1926, geleverd door J. Jourdain (Brussel), beide op arduinen voetstuk naar ontwerp van architect J. Taeymans; de huidige afsluiting met ijzeren hekken op hoge, gemetselde sokkel bekleed met arduin, dateert van circa 1905; een hardstenen beeld van de Turnhoutse patriot door L. van Herwegen, 1989, staat op de zuidwestelijke hoek.

Plattegrond:

Kruiskerk met driebeukig schip van vier traveeën waarvan de eerste met ingebouwde westtoren, doopkapel (sedert 1990 weekkapel) aan noordzijde en kapel der gesneuvelden aan zuidzijde; tweebeukig, vlak afgesloten transept van twee traveeën; koor van vier traveeën met vijfzijdige absis, kooromgang, vijf zijkapellen waarvan vier met driezijdige sluiting en één rechthoekige; sacristie met kapittelzaal op de verdieping in de noordelijke kooroksel, kapel van Onze-Lieve-Vrouw van Smarten en berging in zuidelijke kooroksel.

Materiaal:

Bakstenen kerkgebouw op dito plint; natuursteen enkel aangewend voor druiplijsten, hoek- en dekstenen aan koor, koorkapellen, transept en bovenste geleding van de toren, de omlijsting van galmgaten, maaswerk, deuromlijstingen en raamdorpels, zie Kempense gotiek. Leien zadel-, lessenaars- en schilddaken, dakkapelletjes en torenspitsen.

Opstanden:

Driedelige ingebouwde westtoren, met onderste gedeelte opklimmend tot de 13de eeuw; latere klokkenverdieping gemarkeerd door hoekstenen en achzijdige ingesnoerde spits. Rondboogpoort van 1775, zie inscriptie middenstijl, in classicistische omlijsting van arduin: geprofileerde rondboog met sleutel en acanthusbladmotief in de zwikken, gevat in entablement met dorische pilasters, fries met festoenen en triglifien en driezijdig gekornist fronton; houten vleugeldeur (gedateerde middenstijl) en boogveld met paneelversiering. Tweede geleding met blinde spitsboog nissen, bij de restauratie aangebracht ter hoogte van de oude galmgaten, derde met lange spitsbogige galmgaten in omlijsting van witte natuursteen en wijzerplaten van torenuurwerk onder omlijste steigeraten. Zijbeuken van schip en transept met lijstgevels, geritmeerd door lisenen en segmentboogvensters; sacristie en kapittelzaal met rondboogvensters. Transept en koorgedeelte met punt- en lijstgevels, gemarkeerd door verjongende steunberen met zandstenen hoekblokken en spitsboogvensters met gotisch maaswerk; de vensters van het hoogkoor werden in de tweede helft van de 19de eeuw in neorenaissancestijl herbouwd. Zuidelijke transeptgevel met 16de-eeuwse zonnwijzer. Kleine zijbeuken van transept en berging met spiegelboogpoorten in blauwe hardstenen omlijsting met geprofileerd beloop en waterlijst, van 1759. Tweeledig, opengewerkt vieringorentje met beschilderde houten klokkenstoel, helm en peervormige spits, naar oorspronkelijk model gereconstrueerd in 1989.

Interieur:

Tijdens restauratiecampagne 1987-1990 her bepleisterd en witgeschilderd interieur met paneeldecoratie, waarbij werd aangesloten bij de binnen afwerking, door Van Bourscheit circa 1740 vooropgesteld en uitgevoerd in 1758-1759 in de laatste renovatiefase (in 1904 werden de zuilen ontpleisterd); de inscriptie 1758 in de zoldering van de kruising verwijst naar de voltooiing van de bepleistering van dwarsbeuk, kruising en koor, met stucgewelven op tonvormig timmerwerk, voorzien van ribben en gordelbogen, een centrale gewelfsleutel met plantmotieven alsook een zonnescijf met stralenkrans; de middenbeuk van het verhoogde schip met nieuwe tonvormige betimmering met ribben, werd op gelijkaardige wijze gestuct en gewit. Zijbeuken, kooromgang en transkapellen met stenen kruisribgewelven op consoles. Spitse scheibogen op zuilen met polygonale sokkel en kapiteel. In de eerste zuil links van het hoogkoor bevindt zich de spiltrap naar het vroegere doksaal.

Schilderijen:

Triptiek van de Heilige Apollonia, uit de 16de eeuw; Heilige Clara en Heilige Franciscus door David Teniers, 1632; Heiligen Sebastiaan, Lucia en Rochus door J.E. Quellinus, 1670; talrijke schilderijen uit de 17de, 18de en 19de eeuw, onder meer door Jacobus Smeyers, F. Quartier s.j., Pieter van Lint, F. Xavery.

Beeldhouwwerk:

Stenen beeldje van God de Vader, uit de 15de eeuw; gepolychromeerde Ecce Homo, circa 1500, afkomstig van het voormalige Sint-Pieterskerkhof; houten beelden uit de 15de, 16de, 17de, 18de en 19de eeuw onder meer de Strijdende en de Triomferende Kerk door H.F. Verbrugghen uit de 17de of 18de eeuw, verschillende beelden door Walter Pompe uit de 18de eeuw, Onze-Lieve-Vrouw van Smarten door P.P. de Meyer uit de tweede helft van de 19de eeuw. Triomfkruis, uit de 16de eeuw. Albasten Sint-Anna ten drieën, uit de 17de eeuw. Twee reliekhouders, uit de 17de eeuw.

Reliekschrijn van de Heilige Barbara door Walter Pompe, 1740.

Smeedijzeren hekken aan Sint-Annakapel en expositietroon in de kapel van Sint-Vincentius a Paulo door Walter Pompe, uit de 18de eeuw. Gesculpteerde ledenlijst van de Broederschap van de Heilige Rozenkrans door L. Bartels, 1877. Gebeeldhouwde kruisweg door H. Peeters-Divoort en P.P. De Meyer, 1853-1857. Witmarmere paaskandelaar door Alf. Peeters, 1933.

Meubilair:

Hoogaltaar toegewijd aan Sint-Pieter en Sint-Barbara, barok portiekaltaar door Walter Pompe, 1740. Zijaltaar ten noorden toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw, barok portiekaltaar door Joannes Peeters, 1771, met gekleed Onze-Lieve-Vrouwebeeld uit de 17de eeuw en expositietroon door Walter Pompe, 1739. Zijaltaar ten zuiden, toegewijd aan het Heilig Sacrament, neobarok portiekaltaar in 1929-1930 vernieuwd door de firma Peeters (Luik) met Laatste Avondmaal door Th. Boeyermans, 1673, en tabernakel, circa 1700. Barok altaar in de kapel der gesneuvelden, uit de 18de eeuw. In koorkapellen, neogotische altaren onder meer door K. Stroobant. Marmere dienstaltaar in 1969 geplaatst bovenop vroegere grafkelders, mogelijk van kanunniken van het kapittel.

Smeedijzeren koorhek naar ontwerp van Walter Pompe, uit de 18de eeuw; kapel der gesneuvelden met houten en ijzeren hek, uit de 18de eeuw.

Koorgestoelte door J.Cl. de Cock, 1713, afkomstig van de priorij van Corsendonk. Gestoelte en lambriserings in het zuidelijk transept, 1768, in het noordelijk transept door Jan Peeters, 1774.

Monumentale preekstoel door H. Peeters-Divort, 1862; de kleine 18de-eeuwse preekstoel in de Sint-Jozefkapel, is afkomstig van de oude kapel van Zondereigen.

Biechtstoelen en lambrisering in noordelijke en zuidelijke zijbeuken door J.B. Peeters naar ontwerp van architect J.P. van Bourscheit, circa 1740; tegenover de kapel van Sint-Vincentius a Paulo, biechtstoel uit 18de eeuw, afkomstig van het oude gasthuis.

Doksaal opklimmend tot circa 1750, in 1987-1990 door middel van trekstangen verankerd in torenmuur; orgel, in kern teruggaand op orgel gebouwd door J. le Royer van 1662, uitgebreid en gerenoveerd in 1743 door G. Davidts (Antwerpen), in 1780 door Aeg.-Fr. van Peteghem (Gent), in 1888 door Ch. Anneessens (Geraardsbergen) en in 1937 door J. Stevens (Duffel), algemene restauratie in 1995-1997 door J. Potvlieghe (Tollembeek); koororgel van 1978 door B. Pels-D'Hondt (Herselt).

Grijs marmeren doopvont met koperen deksel en smeedijzeren draaiarm, uit de 18de eeuw.

Koorlezenaar, circa 1700. Witstenen en marmeren rustaltaar door A. Peeters, 1933, in de kapel der gesneuvelden.

Neogotische muurschilderingen in de kapel van Onze-Lieve-Vrouw van Smarten, onder meer met afbeeldingen van het Lam Gods, de vier evangelisten, de zeven smarten van Maria, lijdenssymbolen van Christus.

Glasramen:

Door J.B. de Béthune (Gent), 1872 en 1875; door de firma S. Coucke (Brugge), 1878 en volgende; door de firma Charles Levêque (Beauvais), 1877 en 1881; door J.B. Capronnier (Brussel), 1883 en 1884; door Leop. Pluys (Mechelen), circa 1888; door Edw. Mertens (Brussel), 1896 naar ontwerp van A. Strymans, en 1901; mooie niet gesigeneerde ramen, 1903; door de firma Barry en Crick (Brussel), 1924; door G. Ladon (Gent), 1933-1934; door de firma Huygens (Brussel), 1929, 1931 en ca. 1945; door de firma Crick (Brussel) naar ontwerp van Crespin, 1943 en 1945;

Talrijke grafzerken uit de 18de eeuw, twee wandepitafen uit de 17de eeuw.

Grafmonument ter ere van P.J. De Nef door K. Geerts, 1851.

(Bron: Onroerend Erfgoed)

2.1.2.2 *Bouwfysische toestand*

Urgente problemen:

Voor de toren: Uit verslag van monumentenwacht 2020:

- Algemene toestand: redelijk
- Plaatselijke herstellingen aan dak en dakkapellen

Voor de kerk Uit verslag monumentenwacht 2020

- Daken zijn sterk verweerd en toe aan vervanging

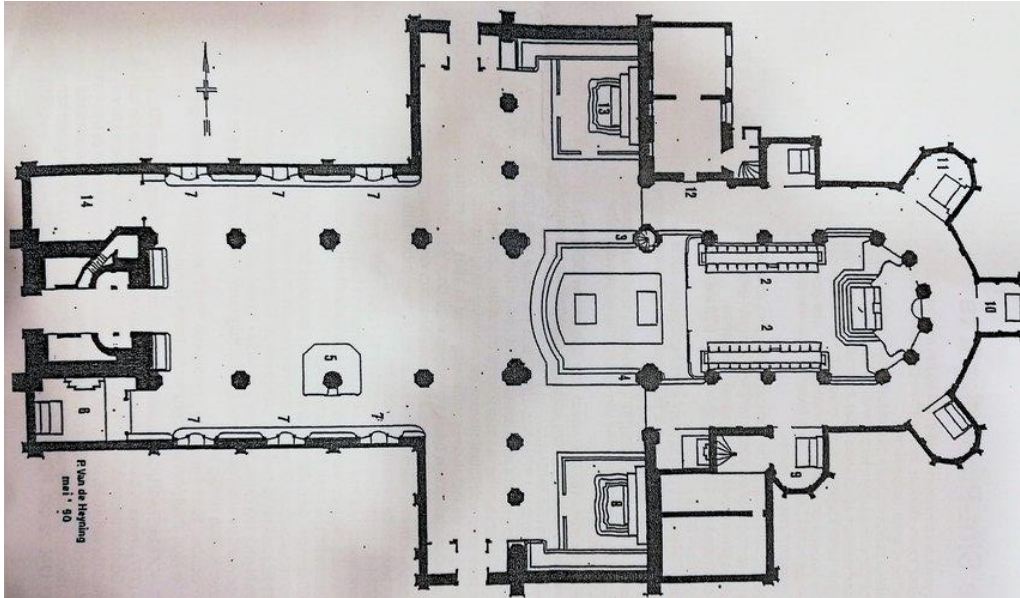
Kort overzicht van de laatst gerealiseerde werken + jaartal

2024	elektriciteitswerken
2023	restauratie vieringtorentje, LED verlichting
2022	beeld- en geluidsinstallatie
2021	branddetectie
2018	dakwerken + herstelling glas in lood (stormschade)
2016	camerabewaking

2.1.2.3 Architecturale mogelijkheden (optioneel)

Omvang

- oppervlakte in m²: 2064m²
- vrije hoogte
- aantal zitplaatsen: 650
- grondplan:

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Opbouw (optioneel)

- type gebouw: klassieke kerk met rondgang langs straalkapellen
- bijruimtes: (aantal, soort): -

Voorzieningen	
Sanitair	3 (één in sacristie, twee in de kerk)

Verwarming	gas met warmeluchtblazers
Verlichting	Led
Keukenvoorzieningen	nee
Audiosysteem	ja
Beeldschermen	ja
Rolstoeltoegankelijkheid	ja
Diefstal- en brandbeveiliging	ja
Bliksembeveiliging	ja
GSM-operatoren	ja
Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen	
Zonnepanelen (en batterijen)	nee
Regenwateropvang	nee
Dakisolatie	nee
Groendak	nee
Warmtepomp	nee
Warmtenet	nee
Windenergie	nee
Aquathermie	nee
Biodiversiteit	
Aanwezigheid van dieren	nee
Bepanting	nee

2.1.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Centraal gelegen, midden op de markt.

Omgeven door groenzone die onderhouden wordt door Stad Turnhout

Parkeren: ruime parkeergarages in omgeving (Indigo parking Turnova, Indigo parking de Warande)

Openbaar vervoer: Terminus van meeste regionale lijnen + halte stadslijnen

2.1.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Religieus gebruik	2023	2024
Aantal aanwezigen tijdens wekelijkse vieringen: zondag 10.00u, weekvieringen op di, woe, do en vr	WE: 80 Week: 10	WE: 80 Week: 10
Gelegenheidsvieringen: aantal uitvaarten	28	
aantal huwelijken	2	
andere vieringen	Schoolvieringen Te Deum, ...	Schoolvieringen Te Deum, ...
Ander parochiaal gebruik	nee	nee

Medegebruik andere erediensten	nee	nee
Culturele activiteiten (concerten, tentoonstellingen, lezingen)	Gaudioso, andere culturele activiteiten	Gaudioso, andere culturele activiteiten
Toeristische publieksactiviteiten (Open monumentendag, TbN, geleide bezoeken...)	Turnhout by Night	Turnhout by Night
Algemene openstelling	Dagelijks (buiten maandag)	Dagelijks (buiten maandag)

2.1.5 Financieel overzicht

	2020	2021	2022	2023	2024
Exploitatietoelage	€ 100.000	€ 100.000	€ 126.955	€ 90.634	€ 110.000

De kerkfabriek vraagt om de renovatie van het dak op te nemen in deze legislatuur.

2.2 Kerk Heilig Hart

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.2.1 Identificatie

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat: Kempen-Oost
- Pastorale eenheid: Clara van Assisi
- Geloofskern: Turnhout Centrum Oost
- Parochie: Sint Pieter Turnhout

Eigenaar: kerkfabriek Sint-Pieter

Bescherming(en):

- Beschermd Monument - 10/05/1999
- Kerk (geheel gebouw) met omringende tuintjes en afsluitingen

2.2.2 Beschrijving

2.2.2.1 *Cultuurhistorische waarde*

Neogotische kruisbasiliek naar ontwerp van architect P.J. Taeymans, 1903-1907. Officiële oprichting van een tweede parochie in Turnhout-stad, op 9/5/1896 (vermelding staatsblad). Op 7/8/1895 aankoop door Petrus Verschueren, toenmalig onderpastoor van de Sint-Pieterskerk van "eene hof gelegen aan de Molenstraat te Turnhout, groot 17 a 70 ca", waarop nog hetzelfde jaar met de bouw van een voorlopige kapel werd gestart; in 1897, aankoop van de grond waarop de huidige kerk zou verrijzen, gepaard gaande met eindeloze discussies; ofschoon niet iedereen gelukkig was met de gekozen ligging (te dicht bij Sint-Pieter), was het economisch gezien een goede zet: een gedeelte van de aangekochte grond zou worden voorbehouden voor de bouw van de kerk, de resterende grond verkaveld als bouwgrond en de opbrengst aangewend ter bekostiging van de kerkbouw. Op 6/3/1898 werden de voorlopige plannen van de kerk naar ontwerp van provinciaal architect P.J. Taeymans aan de kerkfabriek voorgelegd, principieel goedgekeurd maar te duur bevonden; definitieve goedkeuring der gewijzigde plannen, eind 1900; aanbesteding op 5/7/1903; uitvoering onder leiding van architect J. Taeymans, zoon van Pieter Jozef, overleden in 1902. Plechtige inhuldiging op 3/2/1907, inwijding op 11/5/1909. Grondige dakherstellingen uitgevoerd in 1935 en 1959; muurschilderingen in het hoogkoor, aangebracht door L. Asperslagh in 1934, in 1962 overschilderd, in 1985 door J. Flameng terug vrij gelegd. Algehele reinigings- en renovatiewerken in 1982-1985 onder leiding van architect A. Luyts.

Georiënteerde, vrijstaande neogotische kerk met aanplantingen rondom, in 1924 afgezet met smeedijzeren hekken op sokkel van arduin, dito postamenten en sierlijke gietijzeren lantaarns; arduin en ijzerwerk afkomstig van de "kemelskooi" op de oude botermarkt, nu Zegeplein (zie aldaar). Hoofdingang in as van Corbeelstraat; Kerkstraat en doorgang naar de Vianenstraat in het verlengde van het transept.

De plattegrond ontvouwt een driebeukige kruisbasiliek met een lengte van 66 meter, een breedte van 36 meter en een 92 meter hoge westtoren, met aansluitende traptoren en doopkapel aan noordzijde, berging aan zuidzijde; schip en zijbeuken van zes traveeën, transept van twee traveeën met recht afgesloten armen en aansluitend portaal; koor van drie traveeën met driezijdige sluiting, zijkoren in de oksels en aansluitende sacristie aan zuidzijde. Verankerde bakstenen lijst- en puntgevels, laatstgenoemde met aandak, schouder- en topstukken, verrijkt met zandstenen kordons, dekstenen, omlijstingen en sierelementen; leien zadel- en lessenaarsdaken, voorzien van spitse dakkapelletjes en octogonaal, spits vieringtorentje met opengewerkte klokkenstoel (waarin eerste klokje van 1895, afkomstig van de voorlopige kapel) en smeedijzeren kruisen.

Vierledige westtoren met ingesnoerde leien spits; flankerende op elkaar gestelde steunberen, beëindigd met ranke zandstenen hoektorentjes onder kegelspits. Spitsboogportaal in geprofileerde, zandstenen omlijsting op driekwartzuiltjes met composiet kapiteel. Dubbele houten deur met smeedijzeren beslag; natuurstenen tussenstijl, voorzien van driekwartzuil met Heilig Hartbeeld door de Turnhoutse beeldhouwer Simon Van Lissum naar ontwerp van baron de Béthune (kopie);

opengewerkt timpaan met maaswerk en glas in lood. Tweede torengeliding met gekoppelde spitsboogvensters en oculus, beide met maaswerk, ondergebracht in spitsboognis; hogerop spitse, blinde nissen, dito galmgaten en torenuurwerken. Alle gevels van doopkapel en berging, schip en transept, koor en zijkoren, zijn geritmeerd door op elkaar gestelde steunberen en luchtbogen. Spitsboogvensters, in het benedenregister doorgaans enkelvoudig, in het bovenregister overwegend gekoppeld en samen met oculus onderbracht in spitsbogig spaarveld; alleen de sacristie heeft pseudo-kloosterkozijnen en rechthoekige vensters.

Bepleurd en beschilderd interieur met driedelige opstand; spitsboogarcades met geprofileerde booglijsten op zuilen met octogonale zwart marmeren sokkel, rond de schacht en octogonaal knoppenkapiteel, triforium van vier spitsbogen per travee en lichtbeuk met gekoppelde spitsboogvensters en oculus; overwelling van schip, koor en transept met kruisribgewelven rustend op samengestelde colonnetten en voorzien van bakstenen vulling, in de kruising uitgewerkt als stergewelf, in de absissen als straalgewelf.

Beeldhouwwerk:

Neogotische eikenhouten beeldjes van Sint-Cecilia, Koning David en paus Gregorius de Grote door N. Daems, oorspronkelijk in de balustrade van het doksaal (nu kopieën), thans in de doopkapel; stenen beelden van de Heilige Benedictus en Franciscus van Assisi door Simon Van Lissum naar ontwerp van de Béthune, aan weerszijden van de hoofdkom: grote eikenhouten beelden van de Heilige Antonius, Heilige Jozef, Heilig Hart, Heilige Gerardus Majella, Heilige Andreas Avellinus en Maria, alle vervaardigd door N. Daems, in het schip; gepolychromeerd houten missiekruis, 1907, bij het begin van het hoogkoor.

Verscheidene, verspreid opgestelde gepolychromeerde houten en plaasteren heiligenbeelden, een piëta en een kruisbeeld uit het vierde kwart van de 19de eeuw of eerste kwart van de 20ste eeuw, afkomstig van de voormalige kerk van Zevendonk. Neogotische, op koper gegraveerde kruisweg, 1908, door het huis E. Pirotte (Luik) naar ontwerp van architect L. Corthouts (Leuven); neogotische koperen godslamp door het huis Pirotte.

Neogotisch meubilair:

Hoofdaltaar met retabel en tabernakel van marmer, onyx en verguld koper, 1907, door W.H. Haan en zoon (Antwerpen); witmarmeren zijaltaren, 1907, door A. Peeters (Luik), rechter toegewijd aan Sint-Jozef, linker toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw met twee koperen panelen door het huis Wilmotte (Luik); arduinen altaar van de Heilige Andreas Avellinus, 1921, naar ontwerp van architect L. Corthouts met halfverheven beeldhouwwerk in witte steen door N. Daems en koperwerk door huis Pirotte; arduinen altaar van het Heilig Hart, 1921, naar ontwerp van architect H. Lemaire (Leuven) met Heilig Hartbeeld door F. Vermeylen jr. (Leuven) en Venetiaanse mozaïek; houten dienstaltaar van 1965. Koorgestoelte, 1938, vervaardigd door L. Van Troy en Fr. Van Hoeck (Turnhout), naar ontwerp van, architect L. Corthouts; communiebank, 1907, marmer, verguld koper en Schotse graniet, door W.H. Haan en zoon; preekstoel, 1907, van marmer en arduin door firma C. Goffaerts (Leuven) naar ontwerp van architect L. Corthouts; vier eikenhouten biechtstoelen, eerste kwart van de 20ste eeuw, door N. Daems, naar ontwerp van architect L. Corthouts; neogotisch doksaal met orgel, 1909, door de firma Stevens (Duffel); doopvont van arduin en koper, 1927, door het huis Pirotte.

Muurschilderingen in het hoogkoor door L. Asperslagh, 1934. Glasramen vanaf 1906 onder meer door de firma Barry (Jette), F. Crickx (Brussel), M. Ceulemans, J. Dobbelaere (Brugge), de firma Elaerts en Calders (Antwerpen), C. Ganton (Gent), L. Grossé (Brugge), het atelier Stalins (Antwerpen),

de firma Steyaert (Schaarbeek), het atelier Vosch naar ontwerp van L. Asperslagh (Brussel); in 1984 werden dertien brandglasramen en zes rozetten, vervaardigd door het atelier Coucke (Brugge) en afkomstig van de voormalige kerk van Zevendonk, naar de Heilig Hartkerk overgebracht; drie glasramen van 1906 afkomstig van de voormalige kapel van het Sint-Petrusgodshuis. (Bron: Onroerend Erfgoed)

2.2.2.2 *Bouwfysische toestand*

Urgente problemen: Volledige buitenschil is toe aan restauratie. Restauratiedossier is reeds lang neergelegd.

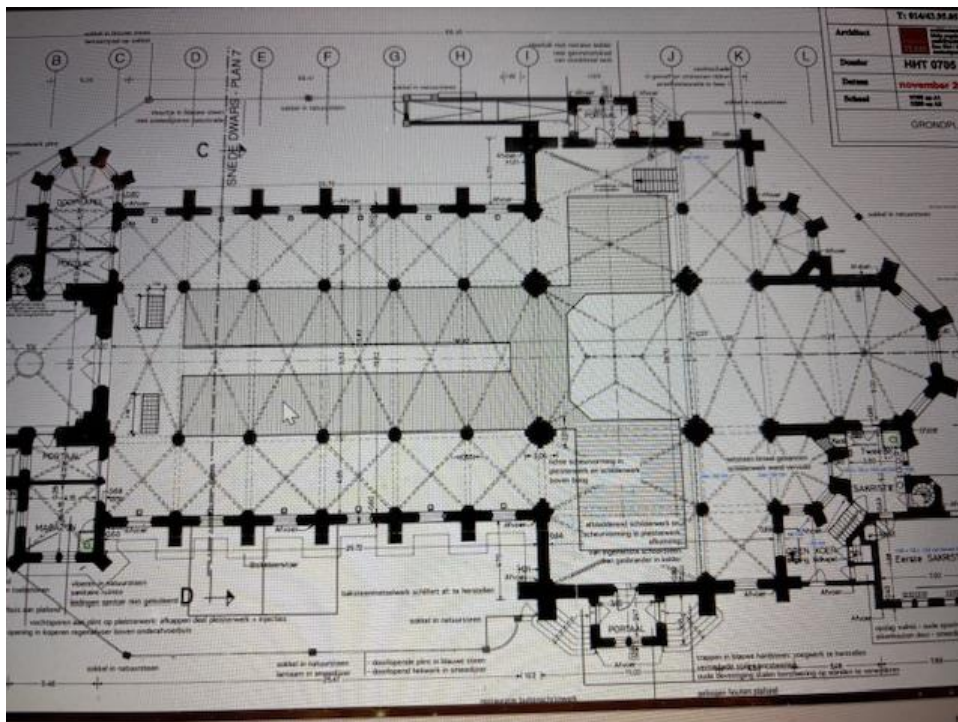
Kort overzicht van de laatst gerealiseerde werken.

2021	verwarmingsketel
2020	camerabewaking + elektriciteitswerken
2018	dakherstelling
2017	bliksembeveiliging

2.2.2.3 *Architecturale mogelijkheden (optioneel)*

Omvang

- oppervlakte: 1547m²
- vrije hoogte
- aantal zitplaatsen: 300
- grondplan

Opbouw (optioneel)

- type gebouw: klassiek kerkgebouw met koor en zijbeuken
- bijruimtes: Crypte onder de kerk, ...
- bespreek de opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw

Voorzieningen	
Sanitair	ja, drie in kerk, één in sacristie
Verwarming	gas met warmeluchtblazers
Verlichting	Led & hallogeen
Keukenvoorzieningen	ja (crypte)
Audiosysteem	ja
Beeldschermen	nee
Rolstoeltoegankelijkheid	ja
Diefstal- en brandbeveiliging	ja
Bliksembeveiliging	ja
GSM-operatoren	nee
Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen	
Zonnepanelen (en batterijen)	nee
Regenwateropvang	nee
Dakisolatie	nee
Groendak	nee
Warmtepomp	nee
Warmtenet	nee
Windenergie	nee
Aquathermie	nee
Biodiversiteit	
Aanwezigheid van dieren	ja: slechtvalk
Beplanting	nee

2.2.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Vrijstaand gebouw.

Omgeving is ingericht als 'woonerf'

Parochiecentrum met feestzaal en diverse andere lokalen in directe omgeving.

Parkeren: Indigo parking Le Bon, parking Carrefour en Indigo parking Viane

OV op een paar honderd meter (de Merodelei)

2.3 Kapel Sint-Antonius van Padua

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.3.1 Identificatie

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat: Kempen-Oost
- Pastorale eenheid: Clara van Assisi
- Geloofskern: Turnhout Centrum Oost
- Parochie: Sint Pieter Turnhout (kapel)

Eigenaar: kerkfabriek Sint-Pieter

Bescherming(en)

Beschermd Monument - 19/04/1999

2.3.2 Beschrijving

2.3.2.1 Cultuurhistorische waarde

Neogotisch kerkje, toegewijd aan Sint-Antonius (1887-1888), gelegen ten noorden van voormalig Clarissenklooster en er rechtstreeks mee verbonden. Noord-zuid-georiënteerde basiliek van vijf traveeën met driebeukig schip van drie traveeën, waarvan middenbeuk eindigend op puntgevels; koor van één rechte travee met koorabsis; zijkapel in noordwestelijke hoek; ten oosten kleine koer met zijingang en toegang tot sacristie.

Baksteenbouw op arduinen plint met knipvoegen in de voorgevel; verwerking van zandsteen voor lijstwerk, venster- en deuromlijsting, vensterdorpels, beelden, ...; leien bedaking (nok loodrecht op de straat): zadeldak met dakkapellen en overhoeks geplaatst klokkentorentje onder ingesnoerde spits; zijbeuken onder lessenaars dak. Punt- en halve puntgevels met aandak op schouderstukken, ter hoogte van de middenbeuk met stenen of smeedijzeren geveltopkruis.

Voorgevel met blind rondboogveld, afgezet met geprofileerde lijst op consoles; schouderbogige houten vleugel deur met versierde makelaar en beslag, geflankeerd door Korinthische zuiltjes en bekroond door omlijst spitsbogig timpaan met banderol en Christussymbool; flankerende spitsboog nissen met wimberg en kruisbloem, waarin beelden van Heilige Antonius van Padua en Heilige Clara op decoratieve sokkel; roosvenster met maaswerk onder meer centrale vierpas in geprofileerde omlijsting; zijbeuken met tussen lisenen besloten spaarvelden, bekroond door Lombardische fries; korfboogvormig deurtje. Zijgevels met fries van baksteenlijsten, ter hoogte van de middenbeuk geritmeerd door lisenen alternerend met spitsbogige glas-in-loodramen.

Bepkeisterd en polychroom beschilderd interieur. Schip met spitsboogarcade op Korinthische zuilen met octogonale sokkel. Overwelling van beuken en koor met kruisribgewelf met sleutel, onderling gescheiden door gordelbogen op schalken of consoles; koorabsis door radiaal geplaatste ribben verdeeld in drie segmenten. Orgeltribune met houten balustrade in segmentboognis afgesloten met gedrukte spitsboog. Getoogde houten deuren, dito kasten onder blind spitsboogveld in koor, biechtstoel, tabernakel, laatstgenoemde in gezamenlijk gebruik met eertijds ten zuiden aanpalende kapel van de zusters (thans leslokaal); boven bidplaats rechthoekig getralied venstertje van voormalige ziekenkamer; marmeren vloer. Neogotisch ensemble van gepolychromeerde, plaasteren beelden en kleurrijke schilderijen op wanden en gewelven, 1910-1911, naar ontwerp van kunstschilder L. Bressers uit Gent, bestaande uit gordijnimitaties, opschriften, siermotieven onder andere met christelijke symboliek, figuratieve voorstellingen in het koor, steenimitatie met rode schijnvoegen, enz.

(Bron: Onroerend Erfgoed)

2.3.2.2 Bouwfysische toestand

Urgente problemen:

- Conservering van de muurschildering.
- Dakrenovatie.

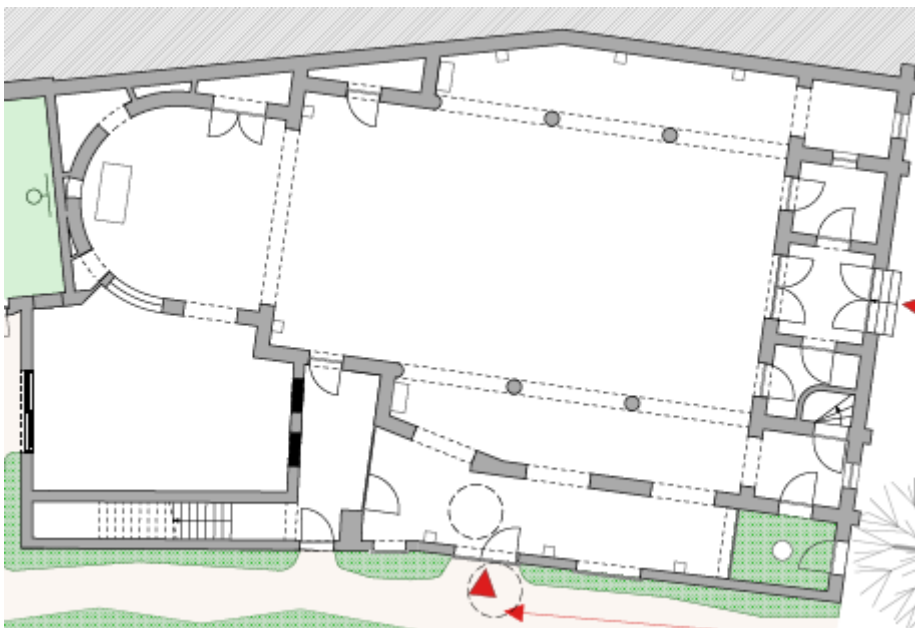
Overzicht van de laatst gerealiseerde werken.

	/

2.3.2.3 Architecturale mogelijkheden (optioneel)

Omvang

- oppervlakte: 356 m²
- vrije hoogte
- aantal zitplaatsen: 120
- grondplan

Opbouw (optioneel)

- type gebouw: kerkship met kleine zijbeuken
- bijruimtes: ruime zijkapel (met zicht op kerkaltaar), sacristie met sanitair, bovenverdieping (moeilijk toegankelijk door ontbreken van trap)

Voorzieningen	
Sanitair	ja, één in de sacristie
Verwarming	gas, warmeluchtblazer
Verlichting	halogeen
Keukenvoorzieningen	nee
Audiosysteem	ja
Beeldschermen	nee
Rolstoeltoegankelijkheid	nee
Diefstal- en brandbeveiliging	nee
Bliksembeveiliging	ja

GSM-operatoren	nee
Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen	
Zonnepanelen (en batterijen)	nee
Regenwateropvang	nee
Dakisolatie	nee
Groendak	nee
Warmtepomp	nee
Warmtenet	nee
Windenergie	nee
Aquathermie	nee
Biodiversiteit	
Dieren	nee
Bepanting	nee

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.3.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

In de omgeving is nauwelijks parkeerruimte. Meest nabijgelegen voorzieningen zijn de gratis gemeentelijke parking op het boomgaardplein en de parkeergarage van Indigo parking Turnova. De kerk grenst aan de site Wollewei met het jeugdcentrum Wollewei, Globetrotter en 't Antwoord. Voor deze site werd recent een masterplan uitgewerkt. De kerk werd hierin niet betrokken omdat er vanuit het perspectief van het jeugdcentrum geen duidelijke nood was aan deze extra ruimte en vooral omdat deze integratie zou zorgen voor een onverantwoorde toename van het budget.

2.3.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Religieus Gebruik	2023	2024
Aantal aanwezigen tijdens wekelijkse vieringen op zaterdag	30	30

2.4 Kerk Heilig Kruis

Kerk Heilig Kruis, Begijnhofkerk

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

Bron: www.geopunt.be

2.4.1 Identificatie

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat: Kempen-Oost
- Pastorale eenheid: Clara van Assisi
- Geloofskern: Turnhout Centrum Oost
- Parochie: Sint Pieter Turnhout (Bijkerk)

Eigenaar: OCMW Turnhout. Valt als erkend kerkgebouw onder het beheer van kerkfabriek Sint-Pieter; Beheersovereenkomst met Stad Turnhout (2022-2025)

Bescherming(en)

Beschermd Monument - 30/05/1936

Beschermd Landschap - 05/12/1962

Unesco Werelderfgoed - 02/12/1998

2.4.2 Beschrijving

2.4.2.1 *Cultuurhistorische waarde*

Begijnhofkerk van circa 1665, toegewijd aan het Heilig Kruis en gelegen in het westelijk deel van het begijnhof; de eerste begijnhofkerk bevond zich ter hoogte van de Kruisberg.

Niet-georiënteerde, vrijstaande kerk met barokke en gotische stijlkenmerken, opgetrokken tussen 1662 en 1667 in opdracht van Anna Bax, meesteres van het begijnhof; eerstesteenlegging op 25/6/1662; op de feestdag van de Heilige Begga in 1666 werd de nieuwe, nog niet geplaveide kerk betrokken. Tijdens Franse Revolutie omgevormd tot Tempel van de Rede. Restauratiewerken uitgevoerd in 1978 en volgende onder leiding van architect E. Wauters.

De plattegrond vertoont een driebeukige, zaalkerk met schip van zes traveeën, koor van één rechte travee geflankeerd door berging en sacristie en vijfzijdige absis georiënteerd naar het westen.

Bakstenen gebouw, tot voor de laatste restauratie afgewerkt met arduinen plinten; leien zadeldak met dakkapellen, dakruiter met houten klokkenstoel en ingesnoerde naaldspits ter hoogte van de tweede travee.

Barokke voorgevel met in- en uitgezwente omtrekken van de geveltop, voorzien van blauwe hardstenen omlijsting met voluten, vuurpotten en een gebroken driezijdig fronton.

Rondboogvormige inkompoort in geblokte omlijsting van arduin, onder gestrekte waterlijst met engelenfiguurtjes in de zwikken; steenhouwersmerken van de familie Monnoye, te situeren tussen 1620 en 1773, alsook van de familie Van Reck, van circa 1665; bekronend beschilderd, witstenen Onze-Lieve-Vrouwebeeld met kind, wereldbol en scepter (circa 1665), geplaatst in rondboognis met waterlijst en flankerende voluten. Cartouches met ANNO 1665 en uurwerk in de top.

Voor-, zij- en koorgevels, geritmeerd door smalle steunberen, vóór de restauratie bekroond met gietijzeren siertoppen, die naar alle waarschijnlijkheid reeds bij de opbouw van de kerk aanwezig waren; schip- en koorgevels met aflijnende rij steigergaten. Korfboogvensters, door middel van arduinen Y-tracering verdeeld in twee spitsboogvensters, verwijzend naar de gotische traditie; glas in lood, gebrandschilderd in het koor.

Tegen de koorgevel, aanbouw van glas en metaal op bakstenen sokkel waarin Calvarieberg met mooie, notenhouten beelden van eind 15de eeuw, met nog deels aanwezige, oorspronkelijke polychromie; recent gerestaureerd.

Interieur:

Bepleisterde en beschilderde wanden; middenbeuk met kruisribgewelven en gordelbogen op schalken en kruisvormige pijlers waartegen grote heiligenbeelden op consoles; zijbeuken met kruisgewelven en gordelbogen op consoles; rondboogvormige scheibogen. Omlopende houten lambrisering in de zijbeuken. Vloer van zwarte en witte marmer en talrijke grafzerken. Zuidelijke

zijbeuk met blinde boognis met Ecce Homo, de noordelijke beuk met recente zijingang ten behoeve van minder-validen. Hoofd inkom met houten tochtportalen, waarboven orgeltribune op Ionische zuiltjes met kroonlijst.

Schilderijen op doek:

Bewening van Jezus, Heilige Hiëronymus, Heilige Rosa, Jezus wordt van het kruis afgenomen, Vlaamse School, 17de eeuw; Heilige Begga, 18de eeuw.

Beeldhouwwerk:

Kleine, witgeschilderde houten beelden van Heilige Johannes Nepomucenus (1769), Heilige Donatus van Munstereifel (1770), Heilige Agnes en Heilige Helena (1775), alle vervaardigd door Walter Pompe; vergulde, houten crucifix uit de 17de eeuw; witgeschilderde stenen beelden van Heilige Jacobus apostel en Heilige Johannes evangelist (1686); Ecce Homo, gepolychromeerd hout uit de twee helft van de 17de eeuw; eikenhouten reliëfs met bustes van kerkvaders (circa 1670); grote, witgeschilderde houten beelden van Ecce Homo, Heilige Begga, Heilige Matthias apostel, Heilige Rochus van Montpellier, Onze-Lieve-Vrouw van Smarten, Heilige Jozef met kind (1694), Heilige Andreas apostel, Heilige Bartholomeus apostel, Heilige Cunegundis, Heilige Hendrik van Bamberg, Heilige Johannes de Doper, Heilige Paulus, Heilige Petrus, Heilige Thomas apostel, alle uit de tweede helft van de 17de eeuw en de 18de eeuw; gepolychromeerde plaasteren beelden van Onze-LieveVrouw, Sint-Jozef met kind, Heilig Hart, Sint-Antonius en Heilige Dimphna uit het vierde kwart van de 19de eeuw en de 20ste eeuw.

Twee reliekhouders van schildpad en zilver met bustes van Heilige Valentinus en Heilige Clemens, door Johannes Fallais uit Antwerpen, 1671-1672; houten reliekkast met reliektombes van de Heiligen Martelaren, Heilige Ursula en Heilige Dimphna, in Lodewijk XV uit de 18de eeuw; reliekhouders, zilveren kruis in houten kast met reliëfbustes van Heilige Catharina van Alexandrië en Heilige Barbara, in Lodewijk XV uit de 18de eeuw. Plaasteren kruisweg, uit eind 19de eeuw.

Glasramen:

In de koorabsis, vervaardigd in de werkhuizen van kunstglasschilder De Craene in Antwerpen, naar ontwerp van G. Ladon, 1873 en 1878.

Meubilair:

Witstenen hoofdaltaar in neo-Lodewijk XVI-stijl gesigeneerd "Van Opstal-Pauwels Turnholtamus me fecit 1880"; dienstaltaar opgebouwd uit twee 17de-eeuwse altaar blokken, afkomstig van het voormalige gasthuis in de Gasthuisstraat; zijaltaren: barokke portiekaltaren, gemarmerd hout met bekronende beeldengroep, in de rechter zijbeuk toegewijd aan Sint-Anna met altaarstuk met Heilige Anna, Maria en Joachim, afkomstig van de Vlaamse School, 1679, in de linker zijbeuk toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw met altaarstuk met Tenhemelopneming, eveneens uit Vlaamse School, circa 1680. Eikenhouten communiebank uit de 17de eeuw. Twee barokke biechtstoelen, eik, 1667.

Gebeeldhouwde eikenhouten preekstoel, Antwerps werk uit de 18de eeuw, vermoedelijk afkomstig van de vroegere minderbroeders kerk. Eikenhouten koorbank voor zuster-overste en eenvoudige bidstoelen (zitterkes) voor de begijntjes, in Lodewijk XV-stijl, uit de 18de eeuw. Doksaal met eikenhouten balustrade, uit de tweede helft van de 17de eeuw; 19de-eeuwse orgelkast, werken uitgevoerd aan orgel in 1888 door Ch. Anneessens (Geeraardsbergen), in 1956 door G. D'Hondt (Herselt) en in 1973 door E. Verschueren (Tongeren).

(Bron: Onroerend Erfgoed)

2.4.2.2 *Bouwfysische toestand*

Urgente problemen

Uit inspectieverslag monumentenwacht 2020.

- Algehele toestand is redelijk
- Herstellen van leien daken en aansluitingen
- Herstellen houtwerk dak klokkentoren
- Buitenschrijnwerk buitenkapel (thv koor)

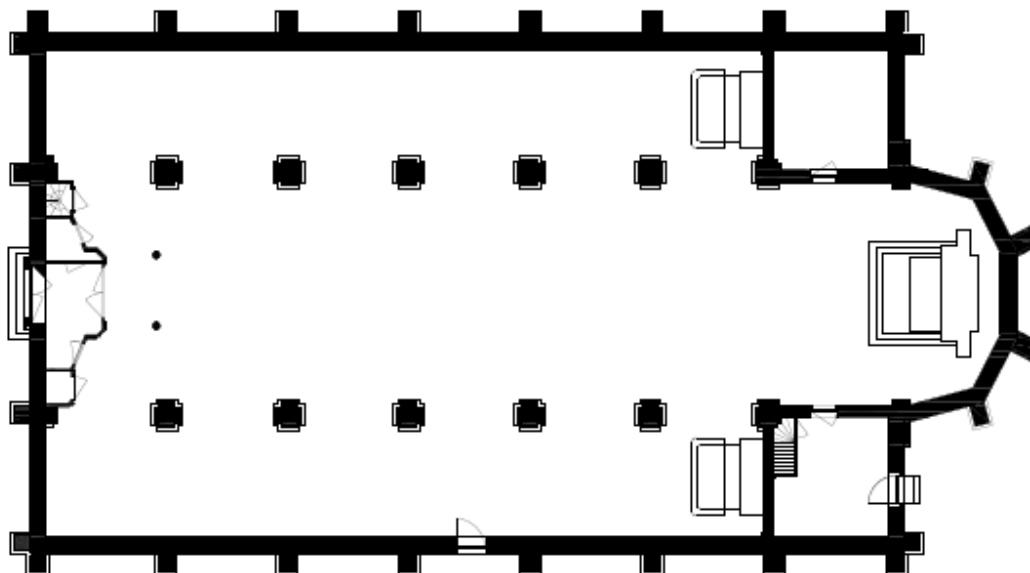
- Kort overzicht van de laatst gerealiseerde werken.

2024	camerabewaking + bliksembeveiliging
2020	renovatie stookplaats + nieuwe verwarmingsinstallatie
2018	dakherstelling + sanitaire installatie

2.4.2.3 *Architecturale mogelijkheden (optioneel)*

Omvang:

- oppervlakte: bebouwde opp. 824m²(bebouwde opp), bruikbare opp. 600m² (binnenmaten, excl. altaar/koor)
- vrije hoogte: -
- aantal zitplaatsen: 300

Opbouw (optioneel)

- type gebouw: klassiek kerkgebouw met gaanderijen, zonder koor of zijbeuken
- bijruimtes: kleine sacristie (links), toilet en stookruimte (rechts)

Voorzieningen

Sanitair	1 toilet
Verwarming	warme lucht met gasketel 2021
Verlichting	soort binnenverlichting (led, halogeen, ...)
Keukenvoorzieningen	geen
Audiosysteem	aanwezig micro, Cd-speler
Beeldschermen	neen
Rolstoeltoegankelijkheid	ook binnenin (bv. koor)
Diefstal- en brandbeveiliging	camerabewaking, geen inbraakalarm of branddetectie. evacuatieplan en blusmiddelen ok
Bliksembeveiliging	ja, hersteld in 2024
GSM-operatoren	neen
Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen	
Zonnepanelen (en batterijen)	niet aanwezig, niet mogelijk owv erfgoed
Regenwateropvang	neen
Dakisolatie	neen
Groendak	neen
Warmtepomp	neen
Warmtenet	neen
Windenergie	neen
Aquathermie	neen
Biodiversiteit	
Aanwezigheid van dieren	niet bekend
Beplanting	landschapsbeheersplan voor de begijnhofsite

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.4.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk maakt deel uit van de Begijnhofsite die als geheel erkend is UNESCO-erfgoed.

2.5 Kerk Goddelijk Kind Jezus

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.5.1 Identificatie

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat: Kempen-Oost
- Pastorale eenheid: Clara van Assisi

- Geloofskern: Turnhout Centrum Oost
- Parochie: Goddelijk kind Jezus (procedure tot samenvoeging met parochie Sint Pieter is lopende)

Eigenaar: kerkfabriek Goddelijk kind Jezus

Bescherming(en)

Vastgestelde Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed - 28/11/2014

2.5.2 Beschrijving

2.5.2.1 *Cultuurhistorische waarde*

Achterin gelegen, vrijstaande kerk, ten oosten, zuiden en westen omgeven door omheinde grasvelden; samen met pastorie (nummer 172) gebouwd circa 1934 naar ontwerp van G. Van Meel, aanleunend bij de nieuwe zakelijkheid.

In 1933 ontstond in het noordoosten van het stadscentrum een kapelanie, verbonden aan de collegiale Sint-Pieterskerk; in 1934 eerstesteenlegging van een nieuwe kerk met pastorie op gronden geschonken door mej. M. Neeckx, zie gevelsteen boven marmeren wijwatervat; op 4/8/1935 inwijding; vanaf 19/11/1940 zelfstandige parochie; in de jaren 1960 verbouwings- en herstellingswerken.

Noord-zuid-georiënteerde pseudo-basiliek met driebeukig schip van vijf traveeën, buiten gemarkeerd door rechthoekige uitsprongen onder plat dak (de biechtstoelen); op de noordoostelijke hoek deels ingebouwde vierkante toren onder tentdak (kunstleien); recht afgesloten, lagere narthex van één travee en dito koor, eerst genoemde met bergruimte (ten oosten) en doop- en devotiekapel (ten westen), laatst genoemde geflankeerd door uitbouwen onder plat dak namelijk sacristie (ten oosten) en weekkapel/vergaderplaats (ten westen). Sobere baksteenbouw met gebruik van beton voor structuur van toren en schip; gele parementsteen met lintvoegen en verwerking van bruine baksteen in plint en deuroplijsting; gevarieerde metselverbanden; zadeldaken (nokrichting loodrecht op de straat, mechanische pannen, kunstleien). Per drie gekoppelde, rechthoekige of vierkante vensters met afgeschuinde arduinen dorpel, overwegend getralied; rondboogvormige vleugel deur in brede platte bandomlijsting met uitgeholde dagkanten en waterlijst.

Sober interieur. Middenbeuk geritmeerd door bakstenen gordelbogen, eindigend in dito pijlers die middenbeuk van zijbeuken scheiden; smalle zijbeuken met spitsbogige scheibogen. Schip en koor met betonnen spitsbooggewelf, zijbeuken met plafond. Orgeltribune met uitspringende, bakstenen leuning. Zwart marmeren vloer in koor; overige kerkvloer en plint van tegels. Deuren met gekleurd glas in lood of ijzerwerk.

Beeldhouwwerk:

Veertien zandstenen reliëfs met Kruisweg, tweede kwart van de 20ste eeuw, door V. Avonds; houten kruisbeeld, Onze-Lieve-Vrouwebeeld met Kind, Goddelijk Kind Jezus, Sint-Jozef met staf, tweede kwart van de 20ste eeuw, door J. de Somer.

Meubilair:

Marmeren hoofd- en zijaltaar, tweede kwart van de 20ste eeuw, door C. Van den Bosch;
biechtstoelen, tweede kwart van de 20ste eeuw; orgel, 1954, door firma B. Pels en zonen (Lier);
geborduurde wandtapijtjes, gesigineerd "Slabbinck".

Glasramen:

Thema van het kerkelijk jaar onder meer de "Heilige Drievuldigheid" en de "Heilige Familie van Nazareth" in koor, de "triomf van het Goddelijk Kind Jezus" in de voorgevel, "de erfzonde wordt weggespoeld door het doopselwater" (gesigineerd) in doopkapel, tweede kwart van de 20ste eeuw, door A. Panis.

(Bron: Onroerend Erfgoed)

2.5.2.2 *Bouwfysische toestand*

Urgente problemen: geen

Kort overzicht van de laatst gerealiseerde werken

2024	onderhoud + bekleding dakgoten
2023	dakrenovatie, elektriciteitswerken
2018 +2022	glaswerken
2017	dakwerken

2.5.2.3 *Architecturale mogelijkheden (optioneel)*

Omvang

- oppervlakte: 699m²
- vrije hoogte
- aantal zitplaatsen
- grondplan

Opbouw (optioneel)

- type gebouw: klassiek maar open kerkgebouw met gaanderijen. Geen koor of zijbeuken
- bijruimtes: (aantal, soort)
- bespreek de opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw

Voorzieningen	
Sanitair	ja, één, weekkapel
Verwarming	gas met warmeluchtblazers
Verlichting	Led & hallogeen
Keukenvoorzieningen	nee
Audiosysteem	ja
Beeldschermen	nee
Rolstoeltoegankelijkheid	ja
Diefstal- en brandbeveiliging	nee

Bliksembeveiliging	ja
GSM-operatoren	ja
Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen	
Zonnepanelen (en batterijen)	nee
Regenwateropvang	nee
Dakisolatie	nee
Groendak	nee
Warmtepomp	nee
Warmtenet	nee
Windenergie	nee
Aquathermie	nee
Biodiversiteit	
Aanwezigheid van dieren	nee
Beplanting	ja

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.5.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Kerk ligt langs invalsweg vanuit het Noordoosten.

Rondom de kerk is een ruime groenzone.

Achter de kerk bevindt zich een school en een parochiecentrum.

Parkeren: beperkt aantal parkeerplaatsen voor de kerk + straatparkeren, Meuletiende

OV: Steenweg op Oosthoven, streeklijnen richting NO

2.6 Kerk O.-L.-Vrouw Middelaes

Bron: www.geopunt.be

2.6.1 Identificatie

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat: Kempen-Oost
- Pastorale eenheid: Clara van Assisi
- Geloofskern: Turnhout West
- Parochie: Sint Pieter Turnhout

Eigenaar: kerkfabriek Sint-Pieter

Bescherming(en)

Beschermd Monument - 10/05/1999 Kerk (geheel gebouw)

2.6.2 Beschrijving

2.6.2.1 *Cultuurhistorische waarde*

Kerkgebouw in regionale baksteenstijl met neogotische en art-deco-inslag en neo-Byzantijns interieur, 1929-1931, naar ontwerp van architect J. Taeymans in samenwerking met de Nederlandse schilder Eerstesteenlegging van huidige kerk, opgericht op gronden van het buitengoed Van Hal, op 14/7/1929, inwijding op 29/6/1931; opening van de Mariakapel in 1933.

Aan drie zijden vrijstaande, ten opzichte van de rooilijn achteruitwijkende kerk, ten noorden voorafgegaan door een gekasseid plein, ten westen begrensd door de Onze-Lieve-Vrouwstraat en ten zuiden door de Zandstraat; aan de oostzijde bevindt zich de pastorie, door een overdekte gang verbonden met de sacristie.

Basilicaal type met driebeukig schip van twee traveeën + inkompartij met doksaal, vlak afgesloten transept van één travee en naar het zuiden georiënteerd koor van één rechte travee, ondiepe zeszijdige absis met kooromgang en vijfzijdige zijkoren; doopkapel en Heilige Theresiakapel bevinden zich aan de noordoostzijde, campanile en Mariakapel, laatstgenoemde sedert 1977 in gebruik als weekkapel, aan de noordwestzijde, sacristie aan de zuidoostzijde en berging aan de zuidwestzijde. Constructie van gewapend beton met parement van rode Boomse baksteen en sober gebruik van natuursteen; leien zadeldaken; campanile, dakruiter en traptorentjes met leien helmspits, doopkapel en sacristie met leien tentdak, laatstgenoemde met monumentale schoorsteen. Lijst- en tuitgevels, verticaal geritmeerd door getrapte steunberen, gevelhoge mijterboogvormige nissen en langwerpige vensters. Noordgevel vermeerderd met drieledige portiek met trapezoïdale deuren en speklagen; Mariabeeld door beeldhouwer A. Daemen, gewijd op 8/12/1954.

Interieur:

Hoofd- en zijbeuken, kapellen, koor en zijkoren met trapeziumvormig gewelf met gordelbogen op bakstenen pijlers en ingekleurd cassettenplafond; schip, rechter zijbeuk en transept met rondboogarcades op kapiteelloze bakstenen pijlers; kooromgang met polychrome rondboogarcade op zware zuilen met teerlingkapiteel. Niet bepleisterde, wanden van Nieuwpoortse baksteen, verlevendigd met geometrische motieven in contrasterend metselwerk en in reliëf uitgewerkte muurvlakken; overdadige versiering met monumentale muurschilderingen door L. Asperslagh, onder meer het middelaarschap van Onze-Lieve-Vrouw boven het hoogaltaar (1931), de kruisweg (1934), taferelen in Heilige Theresia- en Mariakapel (1932-1933); ook de talrijke en bijzonder kleurrijke glasinloodramen (141 stuks in totaal) werden door L. Asperslagh ontworpen. Vloeren met geometrisch patroon van gele, groene en zachtrode tegels. Koorinrichting naar ontwerp van L. Asperslagh met onder het hoogaltaar, crypte met kapel, waarvan de toegangen in 1965 werden dichtgemetseld; de plaatsing van het dienstaltaar dateert van 1966. Ingenieuze verlichting die slechts gedeeltelijk bleef bewaard.

Beeldhouwwerk:

Twee engelenbeelden, beeld van Heilige Paulus en beeld van Heilige Johannes naar ontwerp van

Harry Ellström; in de Mariakapel, gepolychromeerd beeld van Maria Middelaes, 1929, door A. Debeule uit Gent. r-glazenier Lou Asperslagh.

Meubilair:

Marmereen hoofdaltaar onder verguld ciborium, circa 1930, naar ontwerp van L. Asperslagh, waarop witmarmereen kruis met gebronsd, eikenhouten Christusbeeld door Peeters en tabernakel van cederhout uit de Libanon waarvan koperen deur door R. Haan; marmereen zijaltaren, respectievelijk toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw Koningin der Apostelen en Onze-Lieve-Vrouw van de Heilige Rozenkrans, 1940-1945; marmereen altaren van de Heilige Theresia- en Mariakapel en twee altaren in de kruisbeuk, 1947; twee monumentale marmereen ambo's, evenals voormalige communiebank en vloertapijt, naar ontwerp van L. Asperslagh. Orgel Joh. Hans Klais (Bonn).
(Bron: Onroerend Erfgoed)

2.6.2.2 Bouwfysische toestand

Urgente problemen:

- Als laatste fase van de restauratie moet het plafond nog gebeuren. Het dringendste in dit dossier is het herstellen van enkele panelen van het plafond die naar beneden zijn gekomen.
- We zullen met Arat en erfgoed overleggen of er een mogelijkheid bestaat om isolatie aan te brengen en op welke manier. Ook het plaatsen van zonnepanelen willen we laten onderzoeken door erfgoed.
- Een aantal leien stuk zijn en enkele dakgoten vertonen problemen. Deze zaten allemaal in de eerste fase van het restauratie dossier (12 jaar geleden). Tot nu toe heeft een dakwerker deze problemen kunnen oplossen.

Kort overzicht van de laatst gerealiseerde werken

2022 t.e.m. 2024 tweede fase van de restauratiewerken: Het voornaamste in dit restauratiedossier waren de glasramen en de buitenmuren langs de O. L. Vrouwstraat, langs de tuin van de pastorie en de gevel langs de Zandstraat en de sacristie.

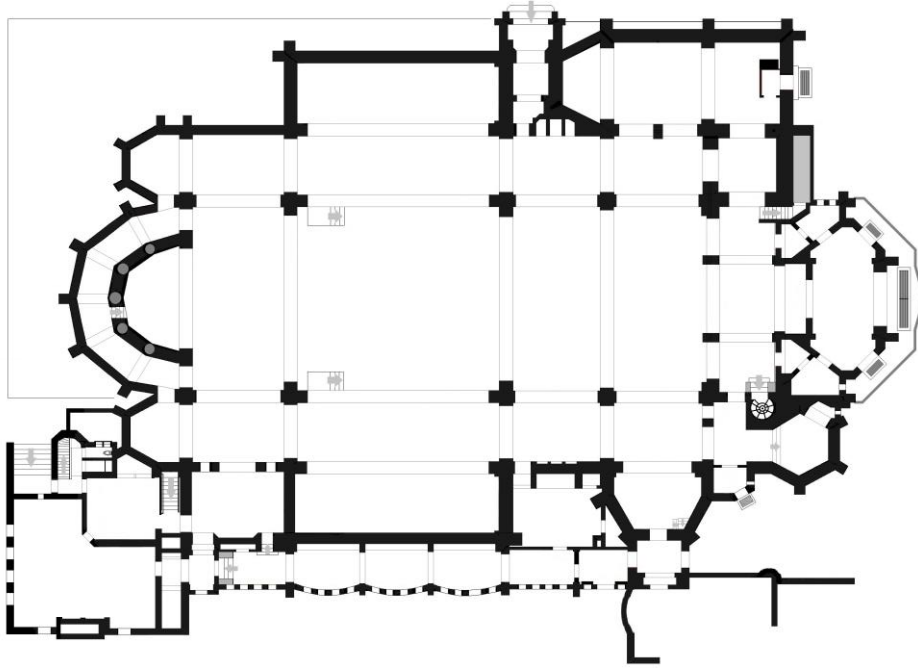
2024 orgel volledig nagekeken en hersteld waar nodig.

We hebben vastgesteld dat

2.6.2.3 Architecturale mogelijkheden (optioneel)

Omvang

- oppervlakte: 1800m²
- vrije hoogte
- aantal zitplaatsen:
  - kerk: 400
  - Mariakapel: 30

Opbouw (optioneel)

- type gebouw:
- bijruimtes: Mariakapel, Sacristie
- bespreek de opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw

Voorzieningen	
Sanitair	ja, 1 toilet (sacristie)
Verwarming	kerk: CV op gas (warme lucht) Mariakapel: CV op gas (warme lucht) sacristie: Warmtepomp
Verlichting	Led-verlichting
Keukenvoorzieningen	klein keukentje in sacristie (1ste verdieping)
Audiosysteem	micro met versterker
Beeldschermen	neen
Rolstoeltoegankelijkheid	ja, enkel kerk maar niet het koorgedeelte de Mariakapel is van buitenuit en ook vanuit de kerk met één trap bereikbaar. opmerking: inkomdeuren/ tussendeuren gaan niet automatisch open
Diefstal- en brandbeveiliging	neen wel camerabewaking
Bliksembeveiliging	ja
GSM-operatoren	neen
Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen	
Zonnepanelen (en batterijen)	neen
Regenwateropvang	neen

Dakisolatie	neen
Groendak	neen
Warmtepomp	Ja, Sacristie
Warmtenet	neen
Windenergie	neen
Aquathermie	neen
Biodiversiteit	
Aanwezigheid van dieren	(vleermuizen, uilen...) neen
Bepanting	neen

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.6.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De Middelareskerk is gelegen op de Merodelei aan het kruispunt met de O.L. Vrouwstraat. Dit kruispunt is voorzien van verkeerslichten.

Voor de kerk is het kerkplein dat afgesloten is met paaltjes die kunnen worden verwijderd bij vieringen in de kerk, waardoor het plein als parkeerterrein kan gebruikt worden. Voetgangers en fietsers kunnen steeds zonder problemen de kerk bereiken.

Het kerkplein is ook voorzien van bomen en struiken.

Ook verschillende scholen zijn in de buurt gelegen en verschillende verenigingen hebben ook hun lokalen en terreinen in de onmiddellijke omgeving.

OV: Op wandelafstand is het busstation (de Merodelei) en het treinstation.

2.6.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Religieus Gebruik	2023	2024
Aantal aanwezigen tijdens wekelijkse vieringen op zaterdag; op zondag: Poolse gemeenschap	Za 17 u.: 30 Zo 10.30 u: 50	Za 17 u.: 25 Zo 10.30 u.: 80
Gelegenheidsvieringen: uitvaarten	2	2

huwelijksvieringen	2	4
andere	Doopsels: 11 Schoolvieringen: 5	Doopsels: 9 Schoolvieringen: 5
Ander parochiaal gebruik	Catechese	Catechese
Medegebruik andere erediensten	---	---
Culturele activiteiten (concerten, tentoonstellingen, lezingen)	Concert Pizzicanto Kerstconcert Xaverianen, Steinerschool Woensdag tijdens schooljaar: muziekles Steinerschool	Concert Pizzicanto Kerstconcert Steinerschool, Tinto Mariawijken Woensdag tijdens schooljaar: Muziekles Steinerschool
Toeristische publieksactiviteiten	Af en toe rondleidingen op aanvraag	Af en toe rondleidingen op aanvraag
Algemene openstelling	Mariakapel: dagelijks van 9 tot 17 uur	Mariakapel: dagelijks van 9 tot 17 uur met doorgang naar kerk via tussendeuren

2.6.5 Financieel overzicht

	2020	2021	2022	2023	2024
Exploitatietoelage	€ 20.000	€ 10.000	€ 40.601	€ 39.040	€ 15.000

De stedelijke administratie van Stad Turnhout zal de laatste fase van de lopende restauratiewerken verder afwerken. De kerkfabriek zal in het huidige meerjarenplan geen nieuwe investeringsuitgaven voorzien.

2.7 Kerk Pinksterkerk

Collegestraat 26, 2300 Turnhout

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.7.1 Identificatie

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat: Kempen-Oost
- Pastorale eenheid: Clara van Assisi
- Geloofskern: Turnhout West
- Parochie: Pinksterkerk

Eigenaar: VZW Patrimonium SJC Turnhout

De kerkfabriek heeft een erfpachtovereenkomst die loopt tot 2062.

Bescherming(en)

Vastgestelde Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed - 28/11/2014

2.7.2 Beschrijving

2.7.2.1 Cultuurhistorische waarde

Parochiekerk van de wijk 't Stokt, 1960-1961, naar ontwerp van architect A. Bressers (Gent); gebouwd bij het jezuïetencollege van 1936, aanvankelijk kapelanijs, sedert 1969 zelfstandige parochie.

Vrijstaand, door beboomde tuin omgeven gebouw, rechtstreeks verbonden met het aanpalende college. Type zaalkerk met rechthoekig schip van vijfenhalve travee, hoger opgetrokken koor ten zuiden, één lagere zijbeuk met biechtstoelen ten oosten, omlopende gangen ten noorden en ten westen, respectievelijk verbonden met vrijstaande klokkentoren aan noordzijde en aansluitende weekkapel aan westzijde. Betonnen structuur met bakstenen invulwanden; licht hellende zadel- en platte daken, gerealiseerd door bouwfirma Vanhout uit Turnhout.

Typerend zijn vooral de talrijke glas-in-lood- en glas-in-betonramen naar ontwerp van kunstschilder Jan Cobbaert (Heverlee), 4 ramen werden uitgevoerd in het atelier van A. Bressers en de rest in het atelier van Goossens Glas in Turnhout en in de kelders van het college.

Interieur van kerk en weekkapel met bepleisterde, beschilderde wanden en licht doorbuigend houten plafond; lichtinval en kleurenspeel van de vele glasramen bepalen de sfeer.

Meubilair:

Gebouchardeerde, arduinen altaartafels; wandtapijt(en) naar ontwerp van Van Laere; orgel van 1938 door J. Klais (Bonn), oorspronkelijk bestemd voor de kapel van het college, in 1965 door B. Pels-D'Hondt (Herselt) verbouwd en vergroot naar aanleiding van de overplaatsing naar de kerk, in 1995 nogmaals uitgebreid door de firma Aerts & Castrel.

In 2011 is de speeltafel gerestaureerd door J. Klais (Bonn). Het orgel wordt ook jaarlijks gestemd en onderhouden door deze firma.

Naast week kapel, in dezelfde geest bijgebouwde sacristie en pastorie (Collegestraat nr. 26). (*Bron: Onroerend Erfgoed*)

2.7.2.2 Bouwfysische toestand

Monumentenwacht is niet aangesteld voor inspectie. Deze inspectie wordt door lid van de kerkraad (bouwkundig ingenieur) zelf 2 keer per jaar gedaan, waarop de nodige herstellingen (indien nodig) uitgevoerd worden.

Bouwfysische toestand:

Daken: zeer goed

Buitengevels: zeer goed

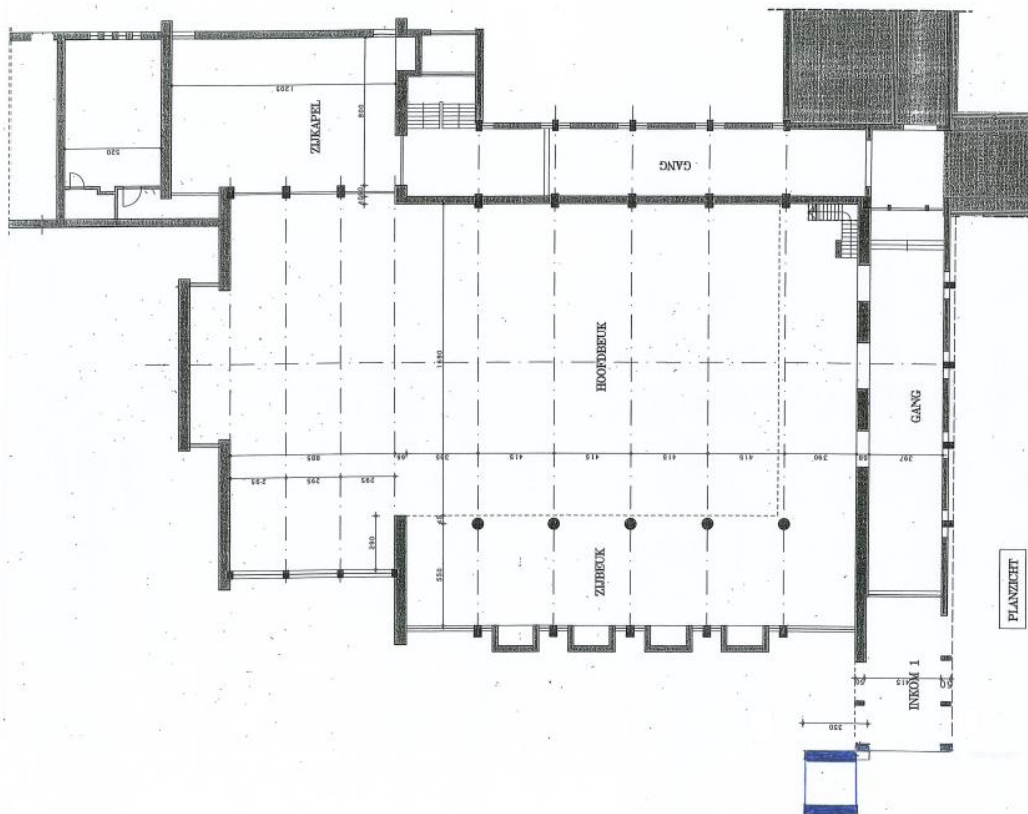
Buitenschrijnwerk: zeer goed, is afgelopen jaren volledig nagezien en daar waar nodig hersteld (vervangen van gescheurde beglazing en herleggen van alle soepele voegen
 Geen urgente problemen
 Geen investeringswerken voorzien

2023	dakherstelling
2022	glaswerken, verlichting
2021	werken + stellingbouw
2020	bestratingswerken

2.7.2.3 Architecturale mogelijkheden (optioneel)

Omvang

- oppervlakte in m²: hoofdkerk: +/- 720 m², Zijkapel: +/- 100 m² (tot. bebouwde opp.: 1341m²)
- vrije hoogte: 8,50 m hoofdbeuk; 9,50 aan het hoofdaltaar
- aantal zitplaatsen +/- 400 zitplaatsen
- grondplan:

Opbouw (optioneel)

- type gebouw: zaalkerk opgetrokken in metselwerk met dragende structuur in gewapend beton. Dakconstructie in gewapend beton.
- bijruimtes: ontmoetingscentrum in de kelder onder de zijkapel. Wordt gebruikt voor nevendiensten (kinderen – jongeren), 1' communie en vormselvoorbereidingen en samenkomsten van de parochie (nieuwjaarbrunch, St Ceciliafeest koor, ...)
- bespreek de opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw:
- Niet van toepassing.

Voorzieningen	
Sanitair	3 urinoirs – 3 toiletten in de kelder naast het ontmoetingscentrum
Verwarming	CV- ketel op mazout, opgewekte warmte wordt via warmtewisselaar afgegeven aan een luchtgroep, zodat de kerk vrij snel opgewarmd is. Ketel en luchtgroep wordt jaarlijks onderhouden.
Verlichting	gasontladingslampen, ingewerkt in het houten valse plafond
Keukenvoorzieningen	kleine keuken in het ontmoetingscentrum met gasvuren en ovens, ijskast, koffiezetapparaten
Audiosysteem	ja
Beeldschermen	beamer voor projectie op de muur (liedteksten, geloofsbelijdenis, Onze vader, foto van overledenen bij herdenking, films voor catechesemomenten .....)
Rolstoeltoegankelijkheid	ja
Diefstal- en brandbeveiliging	neen
Bliksembeveiliging	ja, voor de alleenstaande toren
GSM-operatoren	neen
Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen	
Zonnepanelen (en batterijen)	ja, via de school
Regenwateropvang	neen
Dakisolatie	zeer beperkt
Groendak	neen
Warmtepomp	neen
Warmtenet	neen
Windenergie	neen
Aquathermie	neen
Biodiversiteit	
Aanwezigheid van dieren	(vleermuizen, uilen...) geen
Beplanting	kerk staat in bosrijk park

2.8 Kerk Sint-Franciscus van Assisi (Schorvoort)

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Bron: www.geopunt.be

2.8.1 Identificatie

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat: Kempen-Oost
- Pastorale eenheid: Clara van Assisi
- Geloofskern: Emmaüs
- Parochie: Emmaüs

Eigenaar: kerkfabriek Emmaüsparochie

Bescherming(en)

Vastgestelde Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed - 28/11/2014

2.8.2 Beschrijving

2.8.2.1 *Cultuurhistorische waarde*

Sint-Franciscuskerk. Gebouwd in 1965 naar ontwerp van R. Van Steenberghe; ingewijd op 1/10/1966, zie zandstenen gevelsteen in inkom.

Het geheel is een combinatie van twee halve cirkels onder plat dak: brede, halfcirkelvormige beuk, ten zuiden toegankelijk via drie vleugeldeuren, elk gevat in een rechthoekige uitbouw, ten noorden eindigend op koorabsis met omsluitende, gelijkvormige en lagere uitbouw met achteringang waarin sacristie (links), ruimte voor misdienaars (midden) en berging (rechts). Ten oosten losstaande, rechthoekige betonnen klokkenstoel. Betonnen skeletbouw ingevuld met baksteen, aan voor- en achterzijde onderbroken door metalen verticale en horizontale vensterbanden. In 1991 beperkte renovatie- (dak, voegwerk, beton) en schilderwerken.

Sober interieur: bakstenen muren, witgeschilderde koorabsis; houten vlak plafond met centrale lichtkoepel; vloer in kiezelbeton. Orgel uit 1967, door B. Pels-D'Hondt (Herselt). (*Bron: Onroerend Erfgoed*)

2.8.2.2 *Bouwfysische toestand*

Geen urgente problemen

Laatst gerealiseerde werke=:

2024	nieuwe CV-brander
2022	herstelling dakbedekking

2.8.2.3 Architecturale mogelijkheden (optioneel)

Omvang gebouw:

- oppervlakte: 740m²
- vrije hoogte
- aantal zitplaatsen 499
- grondplan

Opbouw (optioneel)

- type gebouw: Modernistische zaalkerk
- bijruimtes: (aantal, soort) vooraan links sacristie – vooraan rechts kapel
- bespreek de opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw

Voorzieningen	
Sanitair	1 toilet in sacristie en 2 lavabo's
Verwarming	CV op stookolie
Verlichting	Led-verlichting
Keukenvoorzieningen	/
Audiosysteem	aanwezig
Beeldschermen	/
Rolstoeltoegankelijkheid	de kerk wel, het koor niet
Diefstal- en brandbeveiliging	brandmelder-blusapparaten-noodverlichting
Bliksembeveiliging	/
GSM-operatoren	/
Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen	
Zonnepanelen (en batterijen)	/
Regenwateropvang	/
Dakisolatie	/
Groendak	/
Warmtepomp	/
Warmtenet	/
Windenergie	/
Aquathermie	/
Biodiversiteit	
Aanwezigheid van dieren	/
Bepanting	aanplantingen rond de kerk en op de parking

2.8.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Publieke parking naast de parochiezaal

In de nabijheid van de lagere school

OV: steenweg op Diest,

2.9 Bijkerk O.-L.-Vrouw van de berg Karmel (Zevendonk)

2.9.1 Identificatie

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat: Kempen-Oost
- Pastorale eenheid: Clara van Assisi
- Geloofskern: Emmaüs
- Parochie: Emmaüs (bijkerk)

Eigenaar: kerkfabriek Emmaüs

Bescherming(en)

Vastgestelde Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed - 28/11/2014

2.9.2 Beschrijving

2.9.2.1 *Cultuurhistorische waarde*

Kerk naar ontwerp van architect R. Van Steenberghe Sr., van 1976.

Geschiedenis:

De oorsprong van het huidige bedehuis gaat terug tot 1690-1694, toen de inwoners van Zevendonk een nieuwe kapel in hun gehucht bouwden; aanleiding hiertoe was de verering van een in de omtrek gevonden albasten Mariabeeldje. In 1803 werd Zevendonk hulpkerk van Sint-Pieters, op 19/12/1855 een onafhankelijke parochie; pastorie van 1856, opening van het kerkhof in hetzelfde jaar.

Voormalig neoromaanse kerk van 1872-1874 naar ontwerp van architect P.J. Taeymans, in 1991 gesloopt. De huidige, iets meer zuidwaarts opgetrokken kerk, werd samen met de omringende woonwijk geconcipieerd.

Beschrijving:

Compositie met balkvormige, donkerbruine bakstenen volumes, bestaande uit een rechthoekig kerkgebouw vermeerderd met twee lagere, L-vormige vleugels aan de straat, respectievelijk weekkapel met sacristie en catechesezaaltje met bergplaats, een portaal tussen beide en een vrijstaande campanile aan de zuidzijde. Slechts enkele glasvlakken met stalen ramen, doorbreken het eerder gesloten geheel dat voornamelijk zenitaal wordt verlicht; voorgevel met rechthoekige verdiepte inkompartij, achtergevel met licht uitspringende rechthoekige koorabsis over de volledige bouwhoogte.

Interieur:

Wanden van bruin-roze sierbaksteen, vlakke houten zoldering; rechthoekige, bepleisterde koorabsis met smalle zijramen van gekleurd reliëfglas.

Schilderijen:

Drieluik geschilderd op eik, Vlaamse school, 16de eeuw. Beeldhouwwerk: gepolychromeerd albasten beeld van Onze-Lieve-Vrouw met kind, 17de eeuw; gepolychromeerde beelden van Onze-Lieve Vrouw met kind, wereldbol en scapulier, 1910, Heilige Machutus en Sint-Jozef met kind, uit het eerste kwart van de 20ste eeuw.

(Bron: Onroerend Erfgoed)

2.9.2.2 *Bouwfysische toestand*

- Urgente problemen:

Hoge luchtvochtigheid/ water in de verwarmingskanalen. De reden wordt gezocht in samenwerking met monumentenwacht

- Laatst gerealiseerde werken + jaartal:

2024	vernieuwing dakbedekking
2023	bijkomend orgel

2.9.2.3 Architecturale mogelijkheden (optioneel)

Omvang

- oppervlakte : 825m²
- vrije hoogte
- aantal zitplaatsen: 499
- grondplan

Opbouw (optioneel)

- type gebouw: moderne zaalkerk
- bijruimtes: (aantal, soort) een kapel en een vergaderlokaal vooraan.
- bespreek de opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw

Voorzieningen	
Sanitair	2 toiletten achteraan
Verwarming	gasketels – Warme lucht - keuring ok
Verlichting	gasdrukklampen
Keukenvoorzieningen	kleine keuken aanwezig
Audiosysteem	aanwezig
Beeldschermen	/
Rolstoeltoegankelijkheid	kerk, ja – koor, niet
Diefstal- en brandbeveiliging	brandmelder - noodverlichting – blusapparaten aanwezig
Bliksembeveiliging	/
GSM-operatoren	/
Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen	
Zonnepanelen (en batterijen)	/
Regenwateropvang	/
Dakisolatie	/
Groendak	/
Warmtepomp	/
Warmtenet	/
Windenergie	/
Aquathermie	/
Biodiversiteit	
Aanwezigheid van dieren	/
Bepanting	/

2.9.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Publieke parking

Lager school en parochiezaal op loopafstand

Ruime groenzone rondom de kerk
 OV: streekvervoer op Steenweg op Diest (ca 1km)

2.9.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Religieus Gebruik	2023	2024
Aantal aanwezigen tijdens wekelijkse vieringen	15	15
Gelegenheidsvieringen: uitvaarten	9	5
huwelijksvieringen	0	0
andere		
Ander parochiaal gebruik	schoolvieringen repetitie koor	schoolvieringen repetitie koor
Medegebruik andere erediensten (gebruiksovereenkomst)	Deo Gloria	Deo Gloria
Culturele activiteiten (concerten, tentoonstellingen, lezingen)	concerten	concerten
Toeristische publieksactiviteiten		
Algemene openstelling	/	/

2.9.5 Financieel overzicht

Zit vervat in de exploitatietoelage aan de kerkraad Emmaüsparochie.
 De kerkfabriek zal in het huidige meerjarenplan geen investeringsuitgaven voorzien.

3 NAAR EEN TOEKOMSTVISIE: Toekomstig gebruik en plan van aanpak

---

3.1 A-kerken

Kerkgebouwen die volwaardig gevaloriseerd worden voor alle kerkelijk gebruik. Investerings zijn gericht op het in orde houden van de kerk, met exploitatie zoals voorheen.

3.1.1 Kerk Sint-Pieter (Grote Markt)

Naast het hoofdgebruik als kerk is er ook nog een ruimere valorisatie: De kerk wordt bijna dagelijks opengesteld voor het publiek. De kerk wordt occasioneel beschikbaar gesteld voor concerten en evenementen.

3.1.2 Kerk O.-L.-Vrouw Middelaes

Naast het hoofdgebruik als kerk is er ook nog een ruimere valorisatie: De kerk wordt dagelijks opengesteld voor het publiek. De kerk wordt occasioneel beschikbaar gesteld voor concerten en evenementen.

3.1.3 Kerk Sint-Franciscus van Assisi (Schorvoort)

Naast het hoofdgebruik als kerk is er ook nog een ruimere valorisatie: De kerk wordt dagelijks opengesteld voor het publiek. De kerk wordt occasioneel beschikbaar gesteld voor concerten en evenementen.

3.2 B-kerken

Een kerk waarvan in de huidige legislatuur het kerkelijk leven quasi volledig zal stilvallen en er dus moet gedacht worden aan een herbestemming; ofwel kerken waarvan in de huidige legislatuur een afname wordt verwacht van het kerkelijk leven en er dus moet gedacht worden aan een nevenbestemming in de ruimte. Investerings zijn enkel gericht op de basale instandhouding (veiligheid) en eventuele voorbereiding op financiering voor neven- of herbestemming.

3.2.1 Kerk H. Hart:

De Roemeens Orthodoxe gemeenschap die van deze kerk gebruik maakt, werd officieel erkend als geloofsgemeenschap. Een beroepsprocedure is nog lopende. Indien deze erkenning bevestigd wordt, kunnen gesprekken gestart worden over een eventuele erfpacht van het gebouw.

3.2.2 Bijkerk OLV van de berg Karmel (Zevendonk)

De kerk wordt hoofdzakelijk nog op zaterdag gebruikt voor de plaatselijke RK gemeenschap. Op zondag en andere dagen wordt de kerk hoofdzakelijk gebruikt door de Roemeense evangelische gemeenschap 'Deo Gloria'. Deze gemeenschap is lid van ARPEE waardoor onderhandelingen voor een erfpachtovereenkomst met deze gemeenschap gestart worden, indien zij ook op lange termijn gebruik willen blijven maken van dit kerkgebouw. Mogelijk zou de RK gemeenschap dan enkel nog gebruik maken van de weekkapel.

3.2.3 Kapel Sint-Antonius van Padua

Enkel op zaterdag worden hier nog vieringen georganiseerd. Hierin wordt voorgegaan door een hoogbejaarde pastoor. Wanneer hij dit niet meer kan doen, zullen ook deze vieringen stoppen en dient nagedacht te worden over een volledige herbestemming. In dat geval zal een onderzoekstraject opgestart worden.

3.3 C-kerken

Kerkgebouwen waarvan de bestemming in de toekomst nog moet uitgeklaard worden: valoriseren, neven-bestemmen of herbestemmen. In de loop van de huidige legislatuur wordt hier normaal gezien geen ingrijpende wijziging verwacht.

Investerings zijn gericht op instandhouding en volwaardig beheer. Er worden beter geen grote kosten gemaakt omdat er wijzigingen kunnen komen.

3.3.1 Kerk Heilig Kruis (Begijnhof)

Het religieus gebruik van de begijnhof kerk is zeer beperkt en zal dat in de toekomst ook blijven. Voor de verdere implementatie in de werking van het begijnhofmuseum en voor de ontwikkeling van de site in het kader van een meer belevingsgerichte toegankelijkheid, wordt door de dienst musea van Stad Turnhout gewerkt aan een masterplan voor de volledige site waar de kerk ook deel van uitmaakt.

3.3.2 Kerk Goddelijk Kind Jezus

De procedure voor de fusie van de parochie Goddelijk Kind Jezus met de parochie Sint Pieter is in een ver gevorderd stadium. Het is nog onduidelijk hoe het gebruik van de kerk zal evolueren, in het bijzonder betreffende het gebruik van de kerk door de RK gemeenschappen met migratieachtergrond.

3.3.3 Pinksterkerk

Deze kerk is in erfpacht genomen van de Sociëteit der Jezuïeten en ligt volledig op het schooldomein van het Sint Jozefcollege. Door deze ligging en de eigendomsstructuur, zal het toekomstig kerkelijk gebruik verder geëvalueerd en opgevolgd worden. Er worden in de huidige legislatuur geen wijzigingen of aanpassingen verwacht.

3.4 Samenvatting

		Statuut	Erfgoed (<u>B</u> eschermd/ Iinventaris / <u>G</u> een)	Eigendom	Status 2024	Huidige gebruik
1	Kerk Sint-Pieter (Grote Markt)	Hfdk	B	KF St Pieter	A	Kerk
2	Kerk Heilig Hart	Hfdk	B	KF St Pieter	B	Gebruiksovereen- komst Roemeens Orthodoxe kerk
3	Kapel Sint- Antonius (Otterstraat)	Kapel	B	KF St Pieter	B	Kapel
4	Kerk Heilig Kruis (Begijnhof)	Hfdk	B	OCMW Turnhout	C	Kerk/ museum/ zachte evenementen
5	Kerk Goddelijk Kind Jezus	Hfdk	I	KF GKJ	C	Kerk (Kosovaarse en Afrikaanse gemeenschap)
6	Kerk O.-L.-Vrouw Middelares	Hfdk	B	KF OLV-M	A	Kerk (+Poolse gemeenschap)
7	Kerk Pinksterkerk	Hfdk	I	SJC (erfpacht KF Pinksterkerk)	C	Kerk
8	Kerk Sint- Franciscus van Assisi (Schorvoort)	Hfdk	I	KF Emmaüs parochie	A	Kerk
9	Bijkerk O.-L.-Vrouw van de berg Karmel (Zevendonk)	Bijkerk	I	KF Emmaüs parochie	B	Kerk, medegebr. Deo Gloria (EG)

4 BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om, naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de gemeente, na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan, na goedkeuring door de bisschop van Antwerpen en door de gemeenteraad van Stad Turnhout. Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur. Volgens de wijziging in het Eredienstendecreet welke in werking treedt vanaf 1 januari 2025, moet het kerkenbeleidsplan in de eerste zes maanden van elke nieuwe legislatuur worden vernieuwd of herbevestigd.